

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben egy hónapra 1 kor.,
negyedévre 3, fél évre 6,
egész évre 12 kor.
Vidéken: egy hónapra 1 kor.,
20 fill., 1/4 évre 3 kor. 60 fill.,
1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.
Egyes szám ára 4 fillér (2 kr.).

Felelős szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
Kiadótulajdonos:
WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11-13.
Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Bölcsöd ez s majdan sírod is.

Tudjuk, hogy ez a magyar föld a mi egész világunk, a hol élünk, halunk kell. Csodás történetünk tanúsága szerint a magyar magára nézve mindig azt választotta, hogy meghal ezért a földért, de az évezredes fejlődés szilárdító tűzén átment lelkesedéssel kikelt az a meggyőződés, hogy ezért a földért élünk is kell, mert ez a haza. Azt is tudjuk már, hogy a haza csak igaz gyermekeiben él, a kik kerülve minden visszavonást, kölcsönös engedékenységből előpattanó egységes akarattal készek fön-tartani, megvédelmezni ezt a földet. Ezért vált az eke szarva a földmives kezében épp oly fontosá, mint volt a kard a hősök kezében.

Nem ok nélkül tekint most minden magyar szem Kassa felé, a Rákóczyak sasfészke felé, a hol mindig összesereglettek a magyar hazának bajnokai életre-halálra. Most új tábor gyűl ott össze, a melyet még nem olyan régen láttunk önvédelmi harcainkban. Most is gravámenek hozzák össze ezt a tábor s lobogóra fel van írva a régi vész-

kiáltás: recrudescunt vulnera! De a csatasorok felett nem leng ott Rákóczy, Tököly, Zrinyi Ilonának hazánk Véd-asszonya képét viselő lobogója, nem a zborói kertek hársfái alól ront elő a félelmes kurucz tábor a labanczra. Más a két félnek az elnevezése s mind a kettő kitelik magunkból. A jóbarát s az ellenfél, az agráriusok s a merkantilisták is magyarok.

Mi üdvözöljük ezt a tábor, a melynek hiszszük, hogy fegyvere is, célja is békés. Mi tudjuk, hogy ez a tábor nem az ellenfél letiprására, legyőzésére, hanem inkább meggyőzésére gyűl egybe. A haza érdekében fog szólni a másképp gondolkozókhöz s jóakaratu rábeszélését már tényekkel is fogja támogatni.

Avagy nem joggal fog hivatkozhatni azokra az üdvös eredményekre, a melyeket közgazdasági viszonyaink szanálásában Darányi a merkantilisták ellenére is elért. Kereskedőink és iparosaink vajjon tagadhatják-e, hogy a mi konszolidáció az utóbbi időben történt, az az ugynevezett agráriusok kitartó, céltudatos munkásságának, önzetlen tö-

rekvésének köszönhető. A szédelgés megcsappant, a becsületes munka gyümölcse már jórészt kiesett a martalócok kezéből s a kereskedő, iparos és gazda egyaránt kezdi érezni a tisztességes megélhetés lehetőségét.

Avagy nem büszkeséggel fog rámutathatni nagy előharcosára, Károlyi Sándor grófra és lelkes csapatjára, a ki Darányival vállvetve visszavivja ezt a hazát a nagy és kisemberek, a magyarok számára. Hány ezren áldják már ezeknek az éleslátásu hazafiaknak a nevét az országban. Gazdák, iparosok és kereskedők egyaránt. És mennyivel nagyobb lesz az ország boldogsága, ha a merkantilisták végre lemondanak szeparatiztikus álláspontjukról és belátják, hogy a hazát csak úgy szolgálják igazán, ha hozzájárulnak a nemzeti kereskedelem megeremtéséhez. Mert nem mindegy ám, hogy ki nyereszkedik az ország kincsein és hová folyik a nyereség. Hallgassák meg, mit fognak mondani Kassán. Azt fogják mondani, hogy Magyarország a magyaroké, a magyar föld kincse a magyaré. Keres-

kedő, iparos, gazdák, munkás, mindegyiké munkája arányában. A gazda nem lát ellenséget a kereskedőben, sem az iparosban, de ellenséget lát mindenikben, a ki e hazát nem bölcsőjének, nem sírjának, hanem kizsákmányolásra alkalmas aranybányának tartja. Ezt fogja hangsúlyozni az a tábor, a mely ma Kassán összesereglik s ebben minden magyar hazafi támogatására méltán számíthat.

Budapest, okt. 6.

A főrendiház új elnöke.

Csáky Albin gróf, a főrendiház új elnöke, ma délelőtt meglátogatta Széll Kálmán miniszterelnököt s vele hosszabb időn át értekezett. Az értekezés során megállapodtak abban, hogy a főrendiház legközelebbi ülése f. hó 13-án lesz. Ez ülésen a miniszterelnök bejelenté, hogy a főrendiház mindhárom elnöke lemondott s így annak szükségé áll elő, hogy a főrendiház korelnököt válasszon. A főrendiház által megválasztott korelnök felolvassa a királyi leiratot, mely az új elnökök kinevezését tudatja s azután átadja helyét az új elnöknek, Csáky Albin grófnak. Ezuttal megemlítjük, hogy Csáky Albin gróf,

A „MAGYARSÁG” TÁRCZAJA.

Eszterházy Ferencz.

— A *Magyarság* eredeti tárczája. —
Írta: Tárogató.

A *furor radicalis* nagyon gyakran megnyilatkozik a legkisebb alkalomra, és örül hogy ha az ugynevezett *rendiség*en üthet egyet.

Ellene nem igen állnak sorompóba se szóval, se tollal, mert liberáliságának, demokratikus felfogásának renomméját senki sem teszi szívesen koczkára.

Magamat is elég liberális embernek tartom, minden osztályt megbecsülök kellőképpen, de mégis viszsás érzelmeket keltettek bennem az Eszterházy Ferencz gróf elleni kirohanások.

Valami pohárköszöntő adott erre alkalmat, a melyet a nemes ur az ógyallai csillagvizsgáló megnyitási ebédjén mondott el Széll Kálmán miniszterelnökre.

A tószta magában ártalmatlan dolog. Magyar ebédet, igaz magyar embert pohárköszöntő nélkül el sem

lehet képzelni. Hogy mi volt az Eszterházy Ferencz tósztjában, nem tudom. Napjaimat régi levelek, ritka könyvek közt töltve, aktuális politikát nem érek rá folytatni.

De ha nem ösmerem is az ógyallai pohárköszöntő tartalmát, ha nem is érek rá a napi politika kérdéseivel foglalkozni, azt az egyet tudom, hogy Eszterházy Ferencz nem mondhatott se hazafiatlan, se magyarelles dolgot azon az ünnepi ebéden.

Mert a *tatai gróf* izig-végig magyar ember. Jóízű, táblabíró formájú szavában, írásában.

Magyar könyveket olvas, magyarul levelez Eszterházy Ferencz, még pedig igazi magyaros szív, magyaros lélek tükröződik vissza minden sorában. Ha Petőfi véletlenül él és olvashatja sorait, ez a legnagyobb demokrata bizonyára így kiált vala fel: *Ejnye be kár, hogy gróf.* Én nem szólok így. Amde őszintén kívánom, hogy minden grófunak ilyen legyen.

Talpig magyar nagyur Eszterházy Ferencz és ilyen környezete, háza tája is Tatán úgy, mint Devecserben. Mig Eszterházy Miklós gróf élt, itt tar-

totta rendes székhelyét s valóban legendákat meséltek ott jóságáról, leereszkedő barátságos voltáról. Akárhányszor elment a Sängli István egyszerű vendéglőjébe, ételt adatott magának és szeri-száma nincs a jóízű tréfáknak, a melyeket a koresmárossal elkövetett.

Egy ilyen tréfáját még most is emlegetik ott, mikor ugyanis bekormozott képü lovászlegényeit küldte rá a nyulszívü Sänglira, a ki annak idején szörnyű módon rettegett a Savanyu Jóska bandájától.

De nemcsak tréfái, erkölcei, gondolkozásmódja is szinarany, tiszta magyar Eszterházy Ferencznek.

Mikor átvette a tatai uradalmat, első dolga volt, hogy a néhai Miklós gróf idejében virágzott német muzsa előtt örökre becsapja a kastély ajtaját.

Csél-csap nóták, trikós tündérek helyett a komoly tudomány, az irodalom valódi nemtője előtt nyitotta meg fényes lakását és alig van kastélyunk, a melyben olyan pompás könyvtárat találunk, mint a tataiban.

A legrégebb magyar írók munkái

a legújabb litterátorok könyvei mellé sorakoznak, s nem jelenhet meg jobb magyar könyv, a melyet a gróf azonnal be ne szerezne.

A francziás izü, szecsessziós, egészségtelen írásokat nem szereti, de annál inkább az olyanokat, a melyek a magyar családi életet, a magyar ember kedélyvilágát festik igaz jellemzéssel.

Az olvasott könyveknél gyakran csinál széljegyzeteket Eszterházy, s nemcsak mindig fején találja a szöveget, de bírálata mindig minden ízében magyaros és talpraesett.

Eppen olyan érdekes, mint könyvtára, speciálisan magyar muzeuma is. Csupa tatavidékbéli tárgyat gyűjtött itt össze Eszterházy Ferencz, s a honi ipar legszebb termékeivel együtt találunk itt fát, követ, szenet, de minden darabot csak a környékből.

Fiainak teljesen magyar nevelést ad Eszterházy Ferencz, s különösen nagy súlyt fektet a nemzeti história tanítására.

Elmult tavasszal megszerezte a *Századok* több évi folyamát, s egy ahhoz értő íróembert kért föl, hogy abban minden nevezetesebb törté-

főrendházi elnökké történt kinevezése folytán, képviselői mandátumáról lemondott.

Az utolsó szesszió. Hétfőn, hosszú nyári vakáció után, újra megnyílnak a parlament kapui s ezzel kezdődik a jelen országgyűlés öt éves szorgalomidejének utolsó részlete. Formailag ugyan csak később nyílik meg az ötödik szesszió, de valósággal már e naptól számítódik annak tartalma. Nincs még itt az ideje, hogy afféle beszámoló szemlélet tartson a nemzeti közvélemény ítélőszéke az 1896—1901 évi országgyűlés tevékenysége, kivivott eredményei fölött, azonban mégis bizonyos komoly, ünnepélyes hangulat övezi az utolsó stáczió kezdetét, melynek végén az elkerülhetetlen számonkérés vár a nemzet bizalmának választott letéteményeseire. Rendszerint éppen a terjedelmesebb, öt éves parlamenti ciklus utolsó ize nem annyira a produktív törvényhozói tevékenységnek van szentelve, mint inkább a jövő előmunkálatainak, a mandátumbiztosításnak esik áldozatul. Most, mikor nemcsak üres jelszóképp, hanem tényleg egy igen jelentős változás előtt állunk a választási rendszert illetően, természetesen, hogy a személyi aggodalmak s az ezekből eredő, az országra nézve improduktív ügyeskedés, talaj-megdolgozás, kedvező planirozás stb. fokozott mérvben és igényekkel lépnek föl. A közelgő általános választások nagy árnyéka alatt ennél fogva nem is igen remélhető valamely kiválóan intenzív és nagyszabású parlamenti munkálkodás.

A közgazdasági fantázia világából.

Egy osztrák szakember, a ki különben nem valami nagy ellensége Magyarországnak, megtekintett a minap néhány magyar ipartelep azok közül, a melyek iparfejlesztési akciónknak köszönhetik létesülését. Vendégünket elragadta az a nagyszerű haladás, a melynek bizonyítékait szemlélte. Kísérője, egy magas állású, de tárgyilagos gondolkodású államhivatalnok, tá-

volról sem akarta azt a benyomást, a melyet iparunk fejlődése az idegenre tett, lerontani, de a sok dicséretre önkénytelenül is kiszalasztotta a száján, hogy mindaz, a mit fel tudunk mutatni, „kölcsonre alapult.“

Ha a kölcson szót a jobban hangzó „hitel“-el helyettesítjük, úgy körülbelül megtaláljuk azt a tengelyt, a mely körül Magyarország egész közgazdasági élete forog.

Ezzel azonban — mondja egy bécsi újság — nem akarjuk a magyar közgazdasági politikát lecsöpülni, mert tény, hogy alig akad Magyarországon kívül még egy ország, a mely olyan kitünően értett volna az idegen kapitalis átömlesztéshez s a nemzeti közgazdasági organizmus mesterséges táplálásához. Egyébiránt addig, a meddig a hitel bázisán felépült gazdasági rendszerek az arany közeputat szemelgett tartják, ezen az uton is célt lehet érni. Mihelyt azonban a bölcse elővigyázatot a fantázia váltja fel, a gazdasági fejlődésben óriási zavarok és reakciók állhatnak be.

Az akarat maga ugyanis nem elég az alkotáshoz. Eszköz is kell hozzá. Már az azután mindegy, hogy ezeket az eszközöket itthon szedjük-e össze, vagy a külföldről szerezzük be. Ez utóbbi esetben azonban számot kell vetnünk a hitel ingadozásával, időközönkénti megszorításával is, a minek oka sok esetben éppen nem keresendő a bizalmatlanságban. Ha az efféle esélyeket s az azokból származó válságokat el akarjuk kerülni, akkor nagyon kell ügyelnünk a saját és kölcson vett erőnk közötti arányra. De nálunk bizonyos körök e tekintetben nagyon gondatlanok kezdenek lenni s a látszat és valóság közötti különbséget nem igen veszik figyelembe.

A magyar egetverő vállalkozási szellem kinőveit legjobban jellemzik a Haas & Deutsch, Holzspach, Schossberger, Deutsch J. Jos. cégek nevével kapcsolatos események. Ezeket a cégeket egy bécsi szaklap a következőképpen írja le:

A Haas és Deutsch cég a spekuláczióknak azt a formáját képviselte, a mely kritika nélkül nyúl hozzá mindenhez, kötelezettséget kötelezettségre halmoz mindaddig, a míg csak kilátása van rá, hogy azokat prolon-

gálhatja. A efféle vállalatoknak még sohasem volt jó végük, mert képtelenek az esetleges válságokon át-evezni. Krízisek alkalmával realizálhatlan vagyon felett rendelkeznek s hitelezőiket sehogyan sem tudják kielégíteni.

Nagyon hasonlít ehhez a vállalkozási szellemhez a fiatal Schossberger báró eljárása is, a kit az ügynökök állítólag mintegy 75 millióra rugó egagement-ba vittek bele. Ezek a kötelezettségek személyi hitellel alapulhattak csak, mert tényleges fedezetükre annyi millió kellett volna, a mennyi felett a budapesti nagyspekulánsok együtt sem rendelkeznek. Egyébiránt kérdés, hogy Schossberger báró ismert-e angagement-jait, mert a ki úgy spekulál, mint ő spekulált, az alig tartalmazhatja nyilván a megvásárolt vagy eladott részvényeket, vagy az azok között mutatkozó mérleg ingadozását.

Holzspach a vad ingatlan-spekuláczióknak az áldozata. Nemrég még tizenkét millióra becsülték s ma visszakerült oda, a honnan szédítő utjára kiindult. A Hűvös-völgyben gyűjti egy jobb jövőhöz az eszközöket s azzal vigasztalhatja magát, hogy hajótörésének nem ő maga, hanem az általános közgazdasági pangás az oka.

Tény azonban az, hogy ennek a három cégnek a milliói elvesztek. Ez pedig olyan tökében szegény országra nézve, a milyen Magyarország, nagyon kellemetlen. Kellemetlen, de tanulságos, mert kitünik belőle, hogy nem csak a vagyonnal, hanem a hitellel is gazdálkodni kell. A magyar közgazdasági fejlődés folyamata sok tekintetben imponáló, bár az új ipartelepek egy részének felállításánál inkább a mennyiség, mint a minőség volt irányadó. De legalább a mértékadó köröknek számot kellene vetniük azzal, hogy a vállalkozási szellem most érezhető szuperlatívuma előbb-utóbb rázkódattatásnak lesz kitéve s esetleg magával ránthatja a nemzeti vagyonnak jó részét is. Építsünk lassabban, de jobban megásott alapokon, biztonságban. Mérjük az ipari alkotásokat a szükségletre, a reális követelményekhez s ne ragadtassuk magunkat át a fantázia honába.

SZÉKESFŐVÁROSI ÜGYEK.

Leszámolás.

A közmunkatanács leszámol a fővárossal a Kossuth Lajos-utca kisajátítási költségeiről. Százszáz, milliók szerepelnek az elszámolásban, a melynek végső passzusa: város fizess! Az elrontott szabályozás első számlarészlete az a félmilliónál több deficizt, a melyet a közmunkatanács követel a városon.

A Kossuth Lajos-utca 8 öl széles volt s az eskü-téri hid érdekében kibővítették 12 öltre. A hiányzó területet a jobboldali házakból vágták le, összesen 608 ölet. Nem sajátították ki az ingatlanokat egészen, csupán annyit, a mennyi az utra kellett. Így olcsóbb, mondogatják akkor, mikor a kibővítést elhatározták. Azután látták, hogy csalódtak. A 608 ölért olyan óriási összeget fizettek, hogy abból akár vehettek volna két-három házat egészen. Az egész jobboldali Kossuth Lajos-utca 12 házból áll. Igaz, valamennyi mély, nagy területű, de ha a hatóság mind megveszi, miután a kibővítést már elhatározta, akkor megmenekül a bekövetkezett veszteségtől.

A Kossuth Lajos-utca kisajátítása és rendezése 4,188,188 korona 85 fillérbe került, a melyre terjedékekből mindössze 467,879,40 koronát vettek be.

A kisajátítást a közmunkatanács vállalta magára akképp, hogy a költség felét a fővárosi pénzalap, felét a főváros viseli. A kisajátításra — a bevételt leszámítva — tényleg kiadtak: 3,720,309,45 koronát. Ebből a fővárost 50 százalék, vagyis 1,860,154,72 korona terheli, a melyhez 212,317,22 korona kamatvesztés is számítandó, úgy, hogy a fővárosnak a Kossuth Lajos-utca 2,072,471,94 koronájába került. Erre az összegre készpénzben fizetett eddig 689,816,43 koronát, továbbá átengedte a Dréherház eladásából ráeső részt 720,120 koronát. A fizetni valója még 662,535,51 korona. Ennyit követel most a közmunkatanács, a mely szintén pénzügyi zavarokban szenved.

neti okmányt, az Eszterházyak hazafias ténykedésével foglalkozó közleményt jelöljön meg kék czeruzával. — *Exempla trahunt* . . . hadd tanulják meg a gyerekek idejekorán, hogy minő nyomot kövessenek.

Mert dicső emlékezet egy olyan ősről olvasni, mint volt Eszterházy Ferencz balassa-gyarmati kapitány, a ki még hét más Eszterházyval együtt harczolva, Vezekénynél lelte hősi halálát. Meg az Eszterházy Antalé, a ki Bezerédyvel kiverte a németet a Fertő mellékéről és Rákoczy Ferenczet bujdosásában is követve, Rodostóban bujdosóként végezte dicsőségteli életét. Egy másik híres kurucz generális, Eszterházy Dániel nevét is lelkesedéssel olvashatja az ifju nemzedék azt, a ki 1705. telén Heister csapatait kiverte Modor és Bazin pozsonymegyei városokból.

Ott van aztán még a *lovagok virága*, a nyalka, szép Eszterházy Pál gróf, a zólyomi ágból. Bányavárosi kapitány volt és a harmincz éves háboruban a magyar csapatok vezére.

Nagyon érdekes az a szerelmi regény, a mely a szép gróftól Rákóczi

Erzsébethez, Rákóczi Lászlónak, a híres sárosi alispánnak leányához kötötte.

Gróf Erdődy Imre tárnokmester fiának, Ádámnak volt már a felesége a fiatal, életvidám asszony, mikor Eszterházy Pált megismerte.

Zsörtölődő, beteges, hétköznapias gondolkodású férje mellett azonban rendkívül boldogtalannak érezte magát, úgy, hogy végre el is hagyta a szomolányi várat, *utálatos börtönét*, a mint írásaiban nevezi.

Hiába volt férjének, a hatalmas Erdődy-atyafiságnak, magának a minden erőszakoskodása és fenyegetése, Rákóczi Erzsébet nem tért soha többet vissza házitűzhelyéhez, és Száva-Ujváron töltötte életét.

Eszterházy Pált haláláig szerette, levelezett vele, sőt verseket is küldözgetett neki, megelőzve ezzel Pekry Lőrinczét, a kit eddig első magyar versírónaként emlit a litteratura.

Másfél tuczat Eszterházy Pálhoz intézett levele ma is meg van Rákóczi Erzsébetnek az Eszterházyak kis-martoni levéltárában s rendkívül érdekes világot vet a XVII.

század elején divatozott szerelmes levelek stílusára.

Egy ilyen, négyárkusos hosszú levélből közöljük az alábbi részletet: „Az kegyelmed nekem szolt Levelet édes Gróf Uram, böcsülettel vettem. Meg igyeksem szolgálni, hogy én rólam, kegyelmed Szolgálojáról elnem felejtkezik. Az mi Semptére való Elmenetelemnek dolgát illeti, én örömet elmentem volna — de úgy látom, hogy féltnek, mivel az mostani verőfény igen árt az ember ortzájának; de én avval semmit sem gondoltam volna. Mivel így most meg kellett lenni az Dolognak. Kegyelmedet követem megbocsásson, hogy nem udvarolhattam, mivel nem rajtam állott az Dolog. Én, mint egy eremita csak magam itt dudolok. Isten tudja, hogy hegedüt vonván, az ablakon nézek Sempte felé, hogy mások mint vidádnak ott, én pedig csak magam dudolok az házban, míg mások kalendériumot csinálnak.

Én nekem egy alázatos kérésem volna kegyelmednél, de nem merem pennára bizni a dolgot. Reménlem, Isten szerentsémet adja az iránt: szóval is valahol azon kérésemet

megmondhatom kegyelmednek. De nem tudom, hogy lehetnék kegyelmeddel úgy szemben, hogy Szóval megmondhassam alázatos kérésemet. Kérem kegyelmedet az Istenért, ezen Leveletem egésze meg s ne mutassa senkinek, mert igen nagy kárban hozna kegyelmed ha valaki meglátná ezen Leveletem. Levelemre ez alkalmatossággal adjon Választ oly móddal, hogy kézbe ne akadjon az kegyelmed Levele

Szomolyántt, 23 Junii. 1673. Jóakarója mig él, Gróf Rákóczi Erzsébeth. m. k.

A XX. század valamelyik szép, ragyogó szemű, selymes haju asszonyába szerelmes gavallér bizonyára nem volna megelégedve ilyen levéllel, a melyben még csak egy csókról sem tétetik említés, de hát más kor, más szokások.

Verseiben már nyiltabban beszél Erzsébet grófnő, s nyilvánosan kimondja egy Eszterházyhoz küldött poémában:

Jaj én Szerencsétlen, jaj én Boldogtalan — Mint megcsalám magam a Erdődi Urammal!

× A tőzsdetársaság adóssága.

A főváros, mint igazi rossz gazda, összeszedgeti régi követeléseit, a melyekre nem gondolt mindaddig, míg telve volt a pénztár. Ilyen régi követelést keres most a tőzsdetársaságon is. A társaság 1867-ben 135.080 forintért vette a várostól a tőzsdéépület 614 öles telkét. Az építésnél kiszoklésekkel még 11.80 ölet foglalt el, a melyet a város most akar megfizettetni, 5192 koronát követelve a terjedékért. A követelés behajtására a tisztí ügyészség biztatja a hatóságot, mert a 32 éves elévülési idő csak 1901. szeptember 27-én jár le s így a fizetési felhívás még kibocsátható.

× **A Mária Terézia kaszárnya bérlete.** A hadügyi kormány és a főváros között az üllői-uti Mária Terézia kaszárnyára kötött szerződés ez év végén lejár. A szerződés alapján, a mely 15-évig tartott, a főváros 134.000 korona bért kapott az épületért. A hadtestparancsnokság ma felhívta a várost, hogy a bérlet meghosszabbítására indítsa meg a tárgyalásokat, de előbb vegyes bizottságot delegáljanak, a mely a katonaság részéről kívánt nagyobb átalakításokat megállapítsa.

× **Ujabb munkák a központi városházán.** A tanács nyilvános árlejtést hirdet a központi városháza átalakításánál az asztalos-, lakatos-, mázoló- és üvegesmunkákra. Az ajánlatokat október 17-ig kell a tanács VI. ügyosztályához benyújtani.

× **A zsidó tőzsde kibővítése.** A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, a melylyel az összes ipartársulatot a zsidóvásártételep használatára vonatkozó szabályrendelet módosítására irányuló kérelmével elutasította. A belügyminiszter közölte a dolgot a kereskedelemügyi miniszterrel is, a ki oda nyilatkozott, hogy — mivel elvi akadály nincs arra nézve, hogy az ószeresek is foglalkozhassanak ócska butoroknak az ószeres-tőzsdében való eladásával s mert a szabályrendelet 17. §-ának módosításától a főváros hatósága is főleg azért idegenkedik, mert a tőzsde épületében nincs elég hely a butorok lerakására — kívánatos annak a kérdésnek a tanulmányozása, miként lehetne az ószeres-

tőzsde meg bővítésével, az ószeresek méltányos kérelmének eleget tenni. Főhívja ennél fogva a belügyminiszter a főváros hatóságát, hogy a kérdést tanulmányozza s hozzá tegyen jelentést.

× **A polgármester persa rendjele.** A miniszterelnök ma megküldötte a polgármesternek a persa Nap és Oroszlánrend II. osztályu jelvényeit. Az eset maga eléggé ismeretes. A polgármester, a persa sáhnak Budapesten való tartózkodása alkalmából, a a persa Nap- és Oroszlánrend harmadik osztályát kapta. Ez a kitüntetés, a többi rendjeladományozással szemben, nem volt a polgármester rangjának megfelelő s a főváros közgyűlésén interpellációra adott alkalmat. A polgármester pedig a rendjelet visszaküldötte. Erre következett most a megfelelő elégtételadás. A miniszterelnökség ugyanis megállapította azt, hogy a dolog tévedésből eredt s illetékes helyen a kellő lépéseket megtette, a minek megett az eredménye, a ma megküldött új rendjel.

× **A Gellérthegy rendezése.** A Gellérthegynek a Döbrentey-tértől a Rudasfürdő mögötti részei a robbantásokat véglegesen befejezték. A Rudasfürdő gépháza mögött elvonuló uttesten elkészültek a csatornázó-munkákkal, lerakták a gyalogjáró szélére való gránitköveket s szállítják a kikövezéshez szükséges kockaköveket. Az utvonal kikövezését a jövő héten kezdi meg, a melylyel még e hónap végéig elkészülnek, azután a mostani uttest rendezése miatt a gyalog- és kocsiközlekedést az új utra, a Gellérthegy tövébe terelik át.

× **Hibás élelmiszerek.** Gyakran előfordul, hogy a vevők a vásárcsarnokban vásárolt kifogásolt élelmiszereket órák mulva, sőt másnap küldik vissza az árusnak, hogy azt visszavegye, vagy kicserélje. Ilyenkor már az áru azonosságát és minőségét bizonyossággal megállapítani lehetetlen. A vásárcsarnokok igazgatósága most arra figyelmezteti a vásárló közönséget, hogy a kifogásolt cikket mutassa be az illető vásárcsarnok felügyelőségének, még mielőtt a vásárcsarnokból kivitte, hogy azt a szakkezők azonnal megvizsgálhassák.

Sok jó Szerencsémért érte oda hagyván, Ifjuságotam mellette elrontván.

Hét strófán keresztül panaszkodik így a szerelmes asszony, s valószínűleg tusakodva önmagával mi tévő legyen így végzi:

Csak Isten még ecczer aztat adná érnem,
Ezeknek előtte Ő véle beszéltem.
Ő okosságátul Tanátsot is vennem.
És mi tévő legyek? Vagy hozzá kell mennem...

Ennek a költeménynek a keletkezése után nemsokára ott is hagyta Erdődyt Rákóczi Erzsébet, a kinek szerelme a XVII. század egyik legérdekesebb regénye.

És ott van a fényes Miklós. Az Eszterházyak közül talán a legisleg-kimagaslóbb alak, a gárdista-író Bessenyei Györgynek lelkes protektora. A magyar gwalléria mintaképe, úgy hogy azután a Miklós herceg után maradt fel a szállóige:

— *Nem vagyok én Eszterházy!*
Olyankor használta ezt valaki t. i., mikor erejét meghaladó dolgot vártak vagy kértek tőle.

A magyar histórián vörös fonál-

ként húzódik át a jelesebbnél-jelesebb Eszterházyak hosszú sora. Nagy ősöknek méltó utóda Ferencz gróf, a kitől, bármit mondjon is a furor radicalis, se hazafiatlan, se magyar-ellenes mondat nem lehet válni.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines... Megmondotta ezt már régen Horatius. Nem szükséges a szunyogból elefántot csinálni s minden semmiségért nekimenni egy mágnásnak, csak azért, mert az a szerencsétlen kilenczágú korona ott okvetetlenkedik a zsebbevalóján.

Annál kevésbé szükséges ez ma, mikor az igazi magyar érzület, a magyarság aspirációi talán sehol sincsenek egy otthon, mint éppen a főrend, a nemesség körében. Sok tévedést, mulasztást érezve, szívben, lélekben, de nyelvben is megmagyarosodtak arisztokratáink.

Széchenyi szelleme vezérli immár egy nagy részüket, az ő nevében indul legújabb idők óta több társadalmi és litteraturai akció. És ha mindannyian csatlakoznak majd ehhez a régi, dicső zászlóhoz, újja születik hazánk és bizony mondom, akkor *boldog lesz a magyar...*

Mert a panasz alapos vagy alaptalan voltát csakis ilyenképp lehet megállapítani.

Október hatodika.

A templomban.

Az aradi gyásznapi mai évfordulóját kegyelettel ünnepelte meg a főváros hazafias polgársága. Az ünnepi gyászistentisztelet délelőtt tíz órakor volt a Ferenczrendiek templomában. A szentély előtt állott a ravatal, rajta nemzeti czimer, kard, csákó és az aradi tizenhárom keretbe foglalt arczképe. A ravatal lábánál több koszoru és egész halmaz virágbokréta feküdt. Gyertyák sokasága övezte a ravatalt, a mely körül a honvéd-menedékháznak egyenruhás 48-as honvédei alkották a díszőrséget. Mögöttük sorakoztak a nagyidők tanui, a képviselők, az egyetemi polgárok és a polgári körök tagjai, a kik zászló alatt vonultak ki.

A fekete lepellel bevont padokban foglaltak helyet: *Damjanich* János özvegye mély gyászbán, *Kossuth* Ferencz, az orsz. függetlenségi és 48-as párt elnöke, *Lakatos* Miklós és *Hentaller* Lajos orsz. képviselők, *Szentimrey* Kálmán parancsnok vezetésével az összes menedékházi tagok, a 48-as honvédegyletek központi bizottsága élén *Csatáry* Lajos miniszteri tanácsos alelnök, *Mikár* Zsigmond főjegyző és *Nagy* Pál esperes, továbbá *Follmann* Alajos királyi táblabíró, *Dienes* Márton szerkesztő, *Kreith* Béla gróf, *Pártos* Béla, a függetlenségi és 48-as polgárok köre, *Kovács* Gyula alelnök, ez asztaltársaságok központja, *Molnár* Sándor alelnök, az Irányi-asztaltársaság *Lamy* György elnök vezetésével s fekete díszmagyarban az egyetemi kör küldöttsége. A főhajó padsorait óriási részvevő közönség töltötte meg. Külön helyen sorakoztak a Kossuth női kör gyászuhrás hölgyei.

A gyásztisztelet már kilencz órakor megkezdődött, a mikor a mellékoltárnál *Domokos* atya rekviemét mondott *Batthyány* Lajos gróf, a vértanu miniszterelnök lelkiüdvéért.

A gyásztisztelet tíz órakor volt, a mikor *Mészáros* Kálmán ferenczrendi házfőnök czelebrált *Athanáz*, *Quintus* és *Dániel* ferenczrendi atyák segédletével. Mire alatt a templomi ének- és zenekar *Szanthner* karnagy vezetésével Engesszer rekviemét adta elő és befejezésül a himnuszt énekelte. A zászló alatt elvonuló öreg honvédek és testületeket az utcán nagy közönség nézte.

Az egyetemi ifjuság ünnepe.

Tizenegy órakor végződött az isteni tisztelet, mely után az ifjuság zászlói alatt az újavárosháza közgyűlési termébe vonult, melyet már teljesen megtöltött a hazafias érzésű közönség. Itt volt *Damjanich* is, a nagy Tizenhárom egyikének özvegye. Kevéssel tizenegy után kezdődött az ünnepély. Szerencsére vannak még olyanok, a kikben él az emlékezés és gyásznapi tartják október hatodikát. Hazafias bánnal jöttek össze, hogy áldozzanak a *Tizenhárom* emlékének. Az újavárosházi közgyűlés termében ifj. *Mihályi* Péter, az egyetemi kör elnöke, nyitotta meg az ünnepi gyűlést.

Mihályi Péter a következő beszédet mondta:

A szélvihar elült, az erdő fái csendesek, csak átázott galyaikról hullanak a nedves földre csillogó vízcseppek. De nézzétek, hol vannak az erdő büszkeségei, a kimagasló tölgyek legszébbjei? Mig a szélvihar félelmes tombolással ostromolta hatalmas törzsökük erejét, kikezdték őket gyáva kezek, hogy annál könnyebben elbáncsáson velük a vihar. Külön-külön gyengék voltak erejükkel szemben, egyesültek, czélt érték s a hatalmas óriások ott fekszenek letörve, látszólag megsemmisülve. Igen ám, ds életképes még a gyökér, hajtani fog újból s hajtása erős, hatalmas törzssökké fog fejlődni, mely daczol minden viharral.

A szélvihartól megtépett erdő a nemzet volt, tündöklő vércseppeivel áztatva a honfivértől már ugy is nedves haza földjét. Az erdő kimagasló tölgyei, a nemzet büszkeségei az egész világ által megbámult félistenek — a Tizenhárom!

Honfiak! Álljatok meg egy pillanatra lázas sietséggel küzködő munkásságtokban! Jusson eszetekbe, hogy ma az emlékezés napja van! Emlékezzetek!... Tisztítsátok meg sziveteket minden földi gondolattól, hogy lelketek teljes áhitatával áldozhassatok a mult szent emlékein. Régen volt, nagyon régen.

Egy emberöltő telt már le azóta s azért mégis, ha visszaidézzük ana fájcán dicső emlékeket, nemde elfogódik a lelkünk? A megtámadott szabadság védelmére folytatott titáni küzdelem megszűnt. A harcz legdicsőbb bajnokai száműzve vagy bebörtönözve, az ország csendes, néma volt. De mi ez? Mi zaj kél Arad felől? Ácsok farnak, katonák fegyvert készítenek elő! Ismét csend lett! A nemzet szíverése elállt! Egy sortíz, egy halálkiáltás. — a nemzet megértette, hogy, mit eddig kérdeznem sem mert, valóra vált; örült fájdalom facsarta össze szívet, vérkönnyeket csalva szemébe.

Megtörtént!
A hazaszeretet vértanui száma tizenhárommal gyarapodott. Nekik, kik karddal kezükben, hősi elszántsággal küzdve láttak száz halált, nyomorult gonosztevékként kellett meghalniok. Még azon vigasztaló tudattól is megfosztotta őket a sors, hogy legalább mindannyian multjukhoz méltó módon halhassanak meg.

Leküzdötték lelkük, szívük borzadályát, némán, a legnagyobb önmegtagadással tették áldozatukat teljessé. Visszafojtották nemes haragjukat, ne örülhessen fájdalomukon a gyáva priák. Bátran fogadták a dicsélen halálnemet is, utolsó lehetüket is a hazának szentelve.

Végzetük betelt.
Testüket megsemmisíthette, meg is gyalázhatta a földi hatalom, hisz a nemzet meg sem sirathatta, nyíltan el sem temethette vértanui tetemét; de az eszmét, a szent, magasas eszmét, melynek szolgálatába szegődve vértanui halált kellett szenvedniök, nem lehet bitó-, vagy golyóval megsemmisíteni.

Ez eszme lelkükkel felszállt a magasba, hogy onnan visszahullva szívkünkbe, a mint a csendes eső megtermékenyíti a föld virágait, úgy megtermékenyítse honfitársai lelkét.

A dicső mult emlékein elmerengve, szívkünk néma áhitattal fordul a magyar szabadság gyászos Golgotája felé s felbuzdulva azon emlék hatása alatt, mely egykor az ő nemes keblüket hevitette, szent esküre emelkedik jobbuk, hogy mig szívkünk egyet is dobban, mig énünk legparányibb sejtje is él, nem fogjuk engedni soha, hogy haláluk, melylyel a hazaszeretnek áldoztak, hiábavaló legyen.

Ők kijelölték az utat, mi bátran lépünk arra, a hazaszeretet fényével világítva meg azt, hogy nemcsak bátran, de biztosan is haladhassunk; s ha oly váluthoz érünk, mint ők, mi sem legyünk gyáva, hitvány, korcs utódaik, de készek vérünkkel is megpecsételni hitünket és szent eskünket.

Szálljon szent eskünk szava messzire, sirjaitokig, ti dicső, ti nagy halottjai a magyar nemzetnek s vigye hírül nektek, hogy az eszme nem halt meg, az eszme él! Azután szálljon le a szírotok legmélyére, ringasson nyugodt álomra, pihenhetek: csendes — nem haltatok hiába dicső halál!

A lendülettel elmondott szép beszédért a közönség megélt a szónokot. Azután **Visontai Soma** orsz. képviselő nagyhatású beszéde következett, a mely így hangzik:

Tisztelt ünneplő gyülekezet!

Ifju barátaim!

A magyar nemzet történetének ragyogó napjai vonulnak el előttünk. Fényesek és tündöklők.

A mint hőseket szülve, rabláncokat széttörve, a kényuralmat legyűrve egy-egy forrasztották a nemzeti akaratot, megacélozták az ifjuság izmait, ifju lelkésedésre hewíték az aggodat és telítve az emberi szabadság és nemzeti függetlenség eszményeitől — bajnoki versengésre hívták a hon minden fiát. Fényes fegyvertények, dicső csaták hírének viszik a rónákon, visszhangoznak töltők a Kárpátok bérczei s a győzedelmes, hősi harcok glóriafényét vetnek a küzdő nemzet homlokára.

Oroszlánként küzd mindenki, a kicsi és a nagy, a szegény és a gazdag, a szolga és az ur. Mindenki egyformán, a ki magyarként él.

A nemzet néppé lett.

Egygyé, tömörre, szilárdra, törhetlenre, gigászi viadalban. Félisteneknek mondják őket, kik csatasorba állva, eleven vértüket ontották a haza oltárán, kik golyózáporban nemzeti szózatnál váltották meg maguknak az örök halhatatlanságot; a nemzet számára az örökéletet.

Mindenütt napfény, mindenhol ragyogás. Cló aranybetűket és a történet érzéttábláiba.

Hogy rázza le a magyar a rablincseket; hogy törje meg a zsarnokságot; hogy úzi szét elleneit, hogy villogtatja kardját, hogy küzd szabadságáért, a népek millióinak jogaiért, földjeért, jobbágyságért, történelméért, ősi hírnevének minden kincséért.

Egy egész nemzetnek megdicsőülése. A nagy világ is bámulja.

Hősi tusát szívbe zárja az egész emberiség, szeretettel csodálja, bátorítva mellette.

Vezérek és költők, államférfiak és a had fia egymás mellett vetélkedve harcolnak a honért.

Ki ne ismerné Magyarország legszébb történelméről: a szabadságharcnak megírott lapjait?

Rettenetes birkózás.

Oh, de a zsarnokság hatalmas, Hősi vérről áztatott a föld, a szírotok mind behantolva. Végzetünk betett.

A zsarnok láncra köti a felszabadult nemzetet.

És a szabadságért való küzdelem égi regéjének fonala, a hol megszakad és a hol láncszörtetés tölti be a levegőt és a gazok a börtön fenekére dobják őket, a kik a mi bálványaink, legjobbaink, a kik a leghősebbek, a legnemesebbek valának, a kik lelkünk-höz forrtak vitézségük fényes erőnyelével: itt veszszük fel a mai nap emléket.

Oh milyen borongós gyász borult a lelkekre! Boszuálló kegyetlenség törte le a nemzet virágát. Vér mindenütt.

Kézdődik „a nemzet vértörvénye.”

És mi itt állunk meg a mai nap, a hol a vérpadokat építik, a bitókat állítják, nagyjainkat írtják, életünk fáit yesik, reményeink lombját tépik.

A zsarnok él, a zsarnok öl.

Magyar vér foly, magyar fő hull.

Ez a vértanuság, ifju barátaim! Ide a zarándoklat, ide a Golgota aljához.

Batthyányt agyonlőtték. Éljen a haza! Allez Jäger! A nagy miniszternek vége lett. Hősies volt, törvényes volt. Előkelő lelkében — mondja a történész — de magyar, derék és hazafi is vala.

Hallgassák ezt meg ifju barátaim. A nagy Batthyány vért kiontották.

És hogy Aradon mi történt ott a vár sáncaiban?

Pölsenberg, Török, Lahner, Knezich, Nagy, Leiningen, Aulich, a hős Damjanich, kiket bitóra vittek, Kiss, Schweidel, Lázár, Dessewffy, a kiket a golyó leterített.

A hogyan meghaltak, a csatákban hősek és megkímélve a sorstól, megfojtva a zsarnok pribékjei által.

Félelmet ők nem ismertek. Büszke daczczal, hősként mentek utolsó utjokra. A nemzeti vértanuság apoteózisa halálukkal beteljesedett. És a mai napot ifju barátaim, ugy-e, az ő emléküknél szentelték? E szentjeinknek, e dicsőséges vértanúinknak. Hazafiságot ugy-e tőlük meritene? Ha a haza önként tette hívja, ugy-e róluk okólnak?

Szétnéztek-e a hazában?!

Megérjük-e még Damjanich vért, vagy a Batthyány fejét.

A vérpárak tovaszállnak mindig fölfelé, mint a kegyes áldozat. Mint az örök élet, a ki nem muló eszme, mint a maradandó hit.

Ezt az eszmét, ezt a hitet megtanulták-e már ismerni? Ki tudja tanításait?

Ebresszék örök életre, ifju barátaim, a kiké a jövő.

Azt nem hantolták be, az égnek tör a sírból. A vérpado nem ölték meg.

Milyen most az ország?

Népszabadság, nemzeti függetlenség, ezeréves alkotmány, mikért elhaltak szent vértanúink, a mikért küzdöttetek nemzeti hőseink, ki védi, ki oltalmazza, égő fátylával ki világít, lengő zászlaját ki ragadja kezébe?

Testvériség, egyenlőség, ki a hirdetője? Lesz-e szabadságnak ki a megvédője?

A nemzeti vértanuság, melynek emlékéhez a mai napon az ifjuság szívével fordul, legyen a nemzeti megváltás áldozó tűzvé.

A mire a kihullott vérnek és minden pirosra festett porszemnek és földbe haló utolsó sóhajnak és a belevegülő honfiszívek utolsó dobbanásának oktatásai, tanulságai önként a nemzet ifjuságát serkentik, bátorítják, biztatják, lelkesítik; a mi érzelmeiket az önk szívében az emlékek kelteinek, vigyék mindezt a haza oltárára.

Készségüket is, bátorságukat is, ifjuságuk minden lelkesedését, kedélyviláguk minden lendületét, érzésüknek minde melegét. Az elaláló korszaknak nagy szüksége van önökre. A kimuló eszmények követelik, hogy életre keltsék.

Épp e korszak az.

Sivár, kihült, ideáloktól megfosztott nemzedékével, a lét és a felszított pártusák harcába merült társadalmával, melynek a nemzet ifjusága adhat újabb tartalmat, bensőséget, életet és fejleszhet benne nemesebb életcélokat és nemzeti irányokat.

Olyan korszak ez, mint a milyennek Carlyle festi XIV. Lajos korát, mondván:

„De mit szóljunk azokról a hanyatlásnak indult korokról, a melyekben semmiféle esemény se nem nő, se nem virágzik? Midőn a hit és a lojalitás kiveszték és csak azoknak szájával valása s hamis visszhangja maradt meg; midőn minden ünnepélyesség pusztává látványossággá leve és az emberek hite a tekintélyben e két dolog egyike csak: gyávaság, vagy machiavellizmus? Fájdalom, ezekről a korokról a világ-történet nem taníthat semmit; ezeknek mindjobban öszszé kell szoríttatniok és végre kihagyatniok az emberiség történelméből; ki kell töröltetniok, mint haszontalanoknak — a mint hogy azok is valóságban. Boldogtalan idők: a melyekben, ha valamikor, igazán szerencsétlenség születni! Születni ilyenkor és csak azt tanulni az összes tradíciókból és példákából, hogy Istennek mindensége a bálál és csupán hazugság; s a legfőbb világcsaló az embereknek hierarchiaja! Mindamellett a mely igen igen gyászos hitben nem látunk-e egész nemzedékeket (kettőt s néha hármat is egymásután) élni,

a mit ők életnek neveznek és eltűnni, az újra visszatér és minden eshetősége nélkül?”

A nemzeti vértanuság legyen a magyar ifjuság tanító mestere.

A hazához való ragaszkodás és függetlenségi harcunk ragyogó hagyományából merített testvéri együttérzés és összetartás, a szabadság és nemzeti függetlenség diadalába vetett közös hit forrasza egygyé és lelkesítse nemes tettekre mindenkora a magyar ifjuságot.

Hogy ez a nemzedék olyan legyen, mint a milyenről Petőfi „Apostolában” így szól:

S megemlékeztek a győzelmek Ama szentekről és nagyokról, a kik A szolgaságban szabadok valának, És hirdették az igét, S dijak halál lett, Csufos halál! . . .

Megemlékeztek a győzők ezekről, S a diadalnak örömébe szőtték Szent neveiket koszoru gyanánt, S elvitték volna őket a Dicsőség templomába, De hol keressék, hol lelük meg őket? Rég elhamvadtak a bitófa mellett!

A költői szárnyalású beszéd mély benyomást tett a hallgatóságra, az agg harcosok könyeztek s perczekig tapsolt a közönség a szónoknak.

Ezután **Bénárd** Ágost, az Egyetemi Kör alelnöke, lépett az emelvényre s elszavalt *Miklós* Elemér joghallgatónak „Október hatodikán” című költeményét, melynek első strófája így hangzik:

A virág elhervad minden esztendőben, Verőfényes nyárra bus ősz jön el újra, Haldokló falombok sárgult koronáját Lomhaszárnyu szellő megtépi, lefujja. Ragyogó nap fénye egyre gyengül,

Szürke színtelenség önti el a tájat; Ragyogó napfénynek helye nincs kö-

zöttünk... Gyászunk van, mély gyászunk... Imá-

kozni jöttünk!

A szép poéma igen tetszett a közönségnek.

Végül ifjabb apai *Mihályi* Péter elnök lendületes záróbeszédet mondott, mire az ifjuság s a közönség a „Himnusz” s a „Kossuth-nóta” éneklése közben szétoszlott.

A temetőben.

Gróf *Batthyány* Lajos, a martir-halált halt első magyar miniszterelnök mauzóleuma kegyeletes ünnepély színhelye volt a mai évforduló alkalmából. A sírnál megjelent az egyetemi ifjuság testületileg és *Bénárd* Ágost a gyásznak jelentőségét méltató beszéd kíséretében nagy nemzetiszonzalagos babérszort helyezett el „Gróf *Batthyány* Lajosnak — Az Egyetemi Kör” felirással. Kivonultak az állatorvostan-hallgatók is, kiknek nevében *Reimer* Ferencz, a kör alelnöke helyezett koszort a sírra és *Szende* Károly jegyző hazafias ódát szavalt *Ábrányi* Emiltől. A VI. kerületi felső kereskedelmi iskola is kivonult a sírhoz és a *Szózat* éneklése után *Pályi* László felső osztályu tanuló szép babérszort tett le tanuló-társai nevében. Beszélt még kivüle *Rotter* Sándor s végül a kis csapat a *Himnusz* éneklése közben elvonult. Dőlelőtt a műegyetemi ifjuság is megkoszoruzta *Batthyány* sírját.

Meddig türjük?

Vajjon meddig él még vissza túrelmünkkel a hálátlan, áruló, maroknyi szász nép, mely, mióta Géza király neki e honban, s pedig annak egy legjobb darabján, hazát adott, soha sem szünt meg a magyart boszantani, támadni s jótéteményeit rut hálátlansággal viszonzni.

Nem én mondom ezt csupán. Mondja maga a szász nép története, mely tele van lázongás és árulásal; tanusítják ezt a szász föld öszszes városai és falvai, melyek az árulás fejében épek maradtak mai napig, mig Erdély és az anyaország öszszes városai elpusztultak; tanusítja ezt maga a máig teljes épségben s jóllétben felmaradt maroknyi szász nép, mig mellette a magyarság százezreit hurczolták rabszolgaságra, ugy, hogy lakatlan pusztaság lett az egész ország, kivéve természetesen a Sachsenlandot, mely mindig megtalálta a török, tatár, német és oláh ellenség szívéhez az utat.

Most, hogy a szerencsétlenül elhuzott s így folytonos izgatás tárgyát képező s a *helységnevekről* szóló törvény végrehajtása újabb alkalmat ad nekik irántunk érzett izzó gyűlöletük kimutatására, kell, hogy végre e néppel alaposan leszámoljunk, hogy e folyton sajtó s elfenésedéssel fenyegető sebet, mert hisz gyógyítani nem lehet, kivágjuk a nemzet testéből.

Hadd kiabálják tele a nagy-német anyaországi lapokat sérelmeikkel. Oda sem kell annak többé nézni, hisz ugyis minden képzelhető alkalmat felhasználnak erre; hadd ordítsanak a német lapok, melyek oly szivesen hallgatnak Elzász és Posen jajairól. Ha kell nekik a szövetséges magyar állam, kelljen az ugy, mint egy egységes erős államtest, melynek semmi kedve Ausztria sorsára jutnia.

Ha nem kell, ha megfelelkeznek arról, hogy Erdélyben nincs egyetlen egy elmagyarosodott szász falu sem, mig ellenben számtalan az eloláhosodott szász község, ha szemmet hunynak arra, hogy a szászok mégis éppen az oláhokkal tartanak ellenünk, ám legyen! Mi majd csak megélünk valahogy a magunk emberségéből, a mint megéltünk ezer éven át.

De végre tennünk kell, még pedig — miután oly sok drága időt elmulasztottunk s oly sok jó alkalmat elszalasztottunk, — mindjárt.

Ne töltjük tovább az időt haszontalannak bizonyult megnyerési törekvésekkel. Harczban állunk! Legyen tehát harc, még pedig mindaddig, mig meg nem jön az „Unbedingte Unterwerfung!”

Láttuk, szomoruan tapasztaljuk, hogy a fél rendszabályok mit eredményeztek.

Midőn 1874-ben a municipiumok, rendezése és kikerekítéséről szóló

törvényjavaslat készített, az volt a törvény tervezőjének szándéka, hogy az összes szász székek, Felső-Fehérmegye szétszórt községei is. Fogaras földjeivel olyképp osztassanak be új municípiumokká, hogy azokban a szászok mindenütt kisebbséget képezett volna, a mint hogy nem is lehetett ezek szétszórt-ságánál fogva másképp.

Azonban a taktika, a Tisza-taktika, tekintettel a bécsi szász patronátusokra, úgy osztotta be a szászok földjét, hogy a helyes közigazgatás gunyára mindenütt szabálytalan alakú, kis municípiumot alkottak.

E kis municípiumok azonban számtalan bajt csináltak s most nyíltan a hazaárulás terére lépnek.

Mélyen tisztelt kormány s érdeme szerint becsülhető törvényhozás, talán elég volt már ebből az alakoskodásból? Talán itt volna már az ideje, hogy egyszer komoly nemzetiségi politikát csinálnánk.

Hisz talán nyilvánvaló ma már, hogy Eötvös és Horváth s a többi Butter Flóriánok nemzetiségi politikája csődöt mondott s hogy a „do ut des” elvére alapított s kétoldalú szerződés természetével bíró nemzetiségi törvény nekünk nem vált be, hanem igenis bevált ellenfeink kezében.

Itt az ideje, hogy eltöröljük. Nyíltan és minden látszó gondolat nélkül. Célja nem lesz elérve, mert ők nem adták érte a magyar államészmé feltétlen elismerését s nem ismerték el a magyart testvérnek, sőt az ország integritása sem volt szent előttük.

Védekezünk, míg nem késő.

Az ónodi országgyűlésen egy város czimerét összetörték, magát a megyét a municípiumok sorából törölték, mert két követe fel mert szólalni az eredménytelennek látszó harcz folytatása ellen, s Kronstadt, Hermanstadt és Gross-Kokelburg megyék továbbra is még fészkei maradjanak a hazaárulásnak, törvénysértésnek s a magyargyűlölet tojásainak?

Nincs más, nem marad más hátra, mint a municípiumokat, ha már szervezetlenül megalkottattak, újra eltörölni. Szebenmegyét Alsó-Fehér, Nagy-Küküllőt Udvarhelyszék és Brassó megyét Háromszék megyével kell egybeegyesíteni, hogy Brassó, Szeben és Segesvár megszűnjék megyeszékhely lenni. A képviselői kerületek újból alakítandók.

Ezen beolvasztandó megyék ama helységei pedig, melyek Fogaras-megye kikerekítéséhez szükségesek, ahhoz csatoltassanak.

A lelkesek és tanítók képesítése a hazai állami intézeteken adott bizonyítványokhoz köthessék.

A megfoghatatlan vaksággal kezökbe játszott Bruckenthal-féle vagyonnal gyarapított s ellenünk mozgósított szász univerzitási vagyonszámadásai kellőleg felülvizsgáltassanak.

S végre a tanintézetek a hazai törvényeknek megfelelőleg ellenőriztessenek.

Itt az ideje, hogy határozattá válják.

... delendam esse!

* * *

Apróságok.

A főispánjelöltek nagy számmal kilincseltek a miniszterelnöknél a kinevezések előtt.

Olyan leszek kegyelmes uram — mondá az egyik szatrapa-jelölt — a minőnek parancsolsz! Ha kell, leszek üdítő bombon, ha czélszerűbb, leszek hólyaghuzó izgoncz...

— Egyiket sem akarom — felelt a miniszterelnök. Legyen egyszerűen munkás, lelkiismeretes hivatalnok, a kit kinevezek. Meg fogod látni!

Az új főispánok névsorából csakugyan kitűnik, hogy ez a két főispán-specziés többé nem keresztek...

Legjobban örül az új főispánoknak *Kajka* László, mert meg van róla győződve, hogy az új képviselők elvégzik az ő teendőit — magok.

Nem szép tulajdonság a káröröm, de azért néha mégis csak erőt vesz az emberen.

Ezer bocsánatot esdünk, de nem tagadhatjuk, hogy a horvát dolgokat, kivált a *Stadler* érsek komédiájában, bármennyire elitelendőnek tartjuk a horvátok és *Stadler* viselkedését, némi humort is találunk.

A király érezteti haragját a hibába esett érsekkel, a horvátok pedig azzal felelnek a fejedelmi dorgatóriumra, hogy fényes bevonulást rendeznek neki és azt kiáltozzák, hogy éljen Horvátország és *joga!*

Nos, miért ne örülnék neki, hogy a horvát lojalitást végre a maga valóságában és álca nélkül látják meg legmagasabb helyen?

Igazán, igazán furcsa felelet ez ötven év múlva... a „Lieber Bán”-ra!

A Lloydbeli klubnak kedvenc témája ma is a főispánok kinevezése.

— Furcsa, jegyzi meg egy ki nem elégitett várományos, hogy a miniszterelnök eddig éppen tizenegy főispánt nevezett ki. Még két menesztendő „megrongált egészségű” főispánról volt szó és azokkal nem bánt el ilyen hamarosan.

— Hja barátom, feleli valaki, ez is a *Széll* Kálmán nagy tapintatosságának és kíméletességének a jele. Nem akart október hatodikára *tizenhárom főispáni vértanút* kreálni...

A „Gross-Kokler-Zeitung” is eldicsekszik vele, hogy Segesvárnak most már szintén nem Segesvár a neve, hanem „Schässburg”. (Ej, ej! most értjük már, miért ellenségei a zöldszász atyfiak a névmagyarosításnak? Mert akkor most a „Nagy-Kokler-Ujságot” kellene idéznünk!) Azt is mondja ez a zöldszász lap, hogy a német név mellett döntő közgyűlésre egyetlen egy magyar bizottsági tag sem jelent meg.

Bizony nagy *kokler* nemcsak az az ujság, hanem *kokler*ek a szász atyfiak is! A bizottsági tagokat egyszerűen nem hívták meg a közgyűlésre. Kifirunczvánezigolták a határozathozatalból gyönyörűségeken.

De már is itt a *firunczvanczig*

után a megérdemelt fűnfunczvanczig. A belügyminisztert nem lehet megtéveszteni és a szász fífkusok megtanulják, hogy a ki belekap a magyar államgépezet kerekeibe, azt nem menti meg semmiféle Schulverein — az amputációtól!

Kisült, hogy a sok szegény ember hiába kérvényezett. A sah nem küldött a városhoz egyetlen fillért sem a szegények számára.

Nem csoda: nem tudta a szokást. Azt hitte, hogy a magyar kánaán földjén csak is *lelki szegények* találhatnának, a kik rendjére *éheznek*. Azokat pedig bőven segítette.

TÁVIRATOK.

Brüsszel, okt. 6. Albert herceg és hitvese délután ideérkeztek. A pályaudvaron Lipót király és a hatóságok fejei fogadták őket. A holnapra bejelentett szoczialista tüntetést a polgármesternek a munkáspárt képviselőivel történt újabb megbeszélése alapján holnaputánra halasztották. A királyi palotába az a hír érkezett, hogy tényleg létezett összeesküvés Albert herceg ellen és hogy egy anarchistát elfogtak.

Brüsszel, okt. 6. Albert hercegnek és nejeének utja az északi pályaudvartól a hercegi palotáig a Glace Royalen minden incidens nélkül ment végbe. Az egész uton a polgárőrség állott sorfalat, a mely mögött nagy néptömeg állott és viharosan üdvözölte a hercegi párt. Csupán néhányan éltették az amnesztiát. A pályaudvaron Verviersben egy szoczialista községi tanácsos kérvényt akart átnyújtani, melyben az amnesztia engedélyezését kérte, de a kérvény átadásában megakadályozták. A midőn Albert herceg a verviersi polgárőrség fölött szemlét tartott, egy szoczialista községtanácsosokból álló csoport ismételtén tüntetett az amnesztia mellett. Egy összeesküvésről történt följelentés következtében 5 elfogatás történt. A letartóztatottak között van Sipidónak egy vádlottárs. Híre jár, hogy a letartóztatottak közül csupán három tartanak fogva.

Róma, okt. 6. A pápa ma fogadta *Stadler* szerajevói érseket.

Közös minisztertanács.

Bécs, okt. 6.

Holnap délelőtt a külügyminiszteri palotában folytatni fogják a múlt héten elhalasztott közös miniszteri értekezletet, a melyekre *Goluchowski* gróf, továbbá *Lukács* és *Hegedűs* miniszterek ma délután Bécsbe érkeztek, míg *Széll* Kálmán miniszterelnök csak holnap reggel érkezik oda.

Háboru Dél-Afrikában.

London, okt. 6.

Roberts lord jelenti Pretóriából tegnapról: A búrok száma, a kik megadják magukat, vagy foglyul esnek, napról-napra nő és ez idő szerint vagy 16.000-re rughat. Mint *Kelly-Kenny* tábornok jelenti, egy zászlóalj önkéntes Buldfontein közelében meg akart lépni egy búr osztályt. A búrok azonban erősebbek voltak, mint hitték és az angol zászlóalj 3 órai harc után *viszszavonult*. Az angoloknak 6 sebesültjük volt.

Háboru Kinában.

Washington, okt. 6.

Az Egyesült-Államok kormánya azt ajánlotta a hatalmasságoknak, bírák rá a kínai császárt, hogy térjen vissza Pekingbe s a reformpárt meg a haladó párt tagjaiból álló kabinetet alakítson. Ennek megtörténtével rendeletet bocsásson ki, a mely az özvegy császárnét minden méltóságától megfoszsa. Az özvegy császárné üzelmái ellen a civilizált hatalmasságok szuronyai védjék meg a császárt. Az Egyesült-Államok kormánya ragaszkodik ahhoz, hogy Tuan herceget halállal büntessék.

Róma, okt. 6.

A „Tribuná”-nak egy magántávirata szerint a sanghayhuani erőd ostrománál az oroszok tizenöt európai katonát boxereknek néztek és megtámadták őket. A francziák rájuk lőttek. Mindkét részről tíz ember esett el és több megsebesülés történt. Az erőd ostromában különösen kitűntek az olaszok. Az olasz admirális azt táviratozta Rómába, hogy *Walderssee* megdicséerte az olasz csapatot.

London, okt. 6.

A „Daily Express”-nek Sanghaiból igen komoly dolgokat táviratoznak az északi eseményekről. A míg ugyanis a hatalmak diplomáciai tárgyalásokkal fecsérik az időt, addig a kínai kormány a haderő reorganizálásával foglalkozik és most már erősnek érzi magát az ellenállásra. A kormány Siang-Fuban székel. A legutóbbi békés rendeleteknek csak az volt a céljuk, hogy időt nyerjenek a kínaiak. Azok a magas hivatalnokok, a kiket állítólag megbüntettek és lefokoztak, a császárral és császárnéval együtt keréket oldottak. Egyszóval a kínai probléma megoldása még távolabb van, mintsem gondolják.

A kassai gazdakongresszus.

Hétfőn tartja meg a Magyar Gazdaszövetség kongresszusát Kassán. Lapunk első helyén mondjuk el üdvözlő szavunkat, itt csak a kongresszus végleg megállapított programját és a kongresszuson való részvételre jelentkezettek névsorát közöljük.

A kassai gazdakongresszus napirendje a következő:

Gróf *Majláth* József — A középosztály és a nép.

Bujanovics Sándor. — A középosztály neveléséről.

Gróf *Károlyi* Sándor. — A középosztály vezető szerepe.

Makfalvy Géza. — A birtokminimum örökösödéséről (Homestead).

György Endre. — A magyar gazda hitele.

Gróf *Zselénszky* Róbert. — Földmívelési vámkok és határidőzúlet.

Az összes előadók maguk teszik meg előterjesztéseiket *György* Endre kivételével, ki ez idő szerint Londonban időzvéen, dr. *Bernáth* Istvánt kérte meg előadásának megtartására. Minden előadó egy-egy határozati javaslatot fog benyújtani, melynek kapcsán a vita nincs kizárva.

A kongresszusra szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult a hivatalos jelentkezéseknél is és Kassára annyian mennek el, hogy immár lakáshiányról panaszkodnak.

A kassai gazdakongresszuson résztvevők névsora a következő:

Abauj-Tornamégyei gazdasági egyesület teljes számban.

Aradmégyei g. e.: Vásárhelyi László elnök, Kokas József, Lachne Hugo egyes. titkár, Atzél Péter, Almái Olivér, dr. Háromy László.

Barsmégyei g. e.: Ordódy Lajos föld-birtokos.

Beregmégyei g. e.: Hunyady Béla, Czeiner Nándor, Butykay Ferencz, Der-csényi Ferencz, Horthy Gyula, dr. Fedák István, Györfy Kálmán, Stenczel Mihály.

Békésmégyei g. e.: Dr. Zsilinszky Endre, Szalay József, Zilinszky István.

Biharmégyei g. e.: Kacsvinszky Andor.

Borsodméggyei g. e.: Miklós Ödön, Szatmáry Király Pál, Jekelfalussy Andor, Orczy Gyula, Kohn Gábor, Vértessy Tivadar, dr. Szentpály István, Szekrényessy Árpád.

Csongrádmégyei g. e.: Návay Tamás, ifj. dr. Návay Lajos, telekesi Török Imre, Hász Antal, Tókey Jenő.

Debreczeni g. e.: Riekl Antal, ifj. Sporzon Pál.

Fehérmégyei g. e.: Koller Pál, Dettrich Zsigmond.

Gömör-Kisborsodméggyei g. e.: Szent-iványi Árpád orsz. képvis., Hevessy László, Marikovszky Géza, Lakner László.

Hevesméggyei g. e.: Graeff Jenő, Borhy György, dr. Biró Lajos, Baranyay István.

Jász-nagy-kun-szolnokméggyei g. e.: Dr. Gróf Almásy Imre g. e. elnök, Lippich Gusztáv főispán, Antal Sándor, Kenéz Zoltán, Kovács Albert, Fülöp Ferencz, dr. Gorove László, Kövér János, Návay Kálmán, Szilassy István, Hunyor István, Nánássy András, Gaj-zágó Elemér.

Liptómegeyi g. e.: Andaházy Géza, Jób Albert, Palogyay Gyula alispán, Platty Gyula, Platty Mihály, Schwarcz Jakab, Schwarcz Árpád, Szmracsányi Arisztid.

Nógrádméggyei g. e.: Szevitovszky János orsz. képvis., dr. Mocsáry Sándor, Ruzinko Antal, Fáy Árpád, Hanzely Gyula főszolgabíró, Simonyi Dénes, Balássy Árpád, Frölich Frigyes, dr. Jbl Félix, Kulnicka István, Baross Árpád.

Nyitra-méggyei g. e.: Emódy József, Markovics János, Mezey Gyula, Mérey Lajos, Venczell Ferencz, Aitner Fe-encz, Markovics Mihály, Bieliczky Jusztin, lovag Chvalibogovszki Sándor, Mesko Pál, dr. Machovics Gyula, Engel Henrik, Kuvaleczky Márton, Vargha János, Siegler Gyula, Sandt-ner Ernő, Léway Antal, Kubinyi Endre, Reviczky Rértalan, Kerényi József, dr. Wurmer Károly, Czoher Géza, Freund Gyula, Szögyényi István, Hor-váth Dezső, Ettet Kálmán, Leidenfrost Gyula, Karsay Imre, br. Wattennoyil Lipót, Sándorffy Nándor, Brázay László, Tully István, Császár László, Császár Sándor, Fülöp István, Jókay Géza, Jeszenszky Géza.

Nyitra-völgyi g. e.: Kiss János egye-sületi titkár.

Pestméggyei g. e.: Nyáry József, a mo-nori járás mezőgazdasági bizottságá-nak elnöke.

Posonyiméggyei g. e.: Boruta Pál, Burián Pál, Guther Jakab, Horváth Jenő, Csiba Lajos, Spitzer Mór.

Sárossméggyei g. e.: Piller Kálmán, Dessewffy Pál, Bujanovics Gyula, Lukovics Aladár, Havas Jakab, Adler Lanno, Bánó Aladár, Bánó Árpád, Bánó Iván, Bornemissza Lajos, Bosits János, Dessewffy Balambér, Fest Lajos, br. Ghillany Imre, Ghillany József, Görgey Ernő, Hartsák Péter, Hedry Ernő, Kirchmayer Gerő, Klenovszky Antal, Kovaliczky Mihály, Krajcsovicz Rezső, ifj. Indiorisz Kálmán, Péchy Elek, Pulszky Géza, Semsey Ottó, Szakmáry Rezső, Szinyei Merse Pál, Tahy József, br. Usdar Gleichen Ottó, gr. Wengerszky Hugó, Faltin Géza, Krucsilak István, Zsebráczky Géza, Szájbelly Albert, Fésüs Lőrincz, Repák Mihály, Vaskó József, Illkovicz Adolf, Semsey Boldizsár, Lieber János, Reiner József, Fenyvesházy Endre, Csoltko

Sándor, Herczeg Gusztáv, Kurinsky János.

Szepesméggyei g. e.: Erőss Rezső, Bartsch Gusztáv, Hollaender Jenő.

Szolnok-dobokamegyei g. e.: Dr. Thorma Miklós, Betegh Imre, Biró István.

Szilágyiméggyei g. e.: Lázár Ferencz, Kovács István, Kávássy Sándor, Vátka Gyula, Molnár Lajos, dr. Veress Sándor.

Temesméggyei g. e.: Br. Ámbrozy Gyula, Ottlik Péter.

Ungméggyei g. e.: Kende Zsigmond.

Zemplénméggyei g. e.: Dr. Szabó Sándor jogakadémiai tanár.

A **Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét** képviselik: Forster Géza, Rubinek Gyula, Szilassy Zoltán és az O. M. G. E. tisztikara.

A **Magyar Gazdaszövetség** részéről ott lesz: Gr. Károlyi Sándor elnök, Ivánka Oszkár orsz. képviselő, dr. Bernát István, Löherer Andor, Balogh Elemér s csaknem az egész választmány, valamint a többi tagok is.

Részvételüket bejelentették még: Jenev Menyhért, Vesszős Benjámín földművesgazdák Bihar-méggye. Nagy-Bajomból Dienes Lajos, Baján Imre, Zsebráczky Géza, Ildényi Ferencz, Szintay Kálmán, Kodolányi Antal, Bárdossy Viktor, Betegh Imre, Vicz-mándy Ödön, Paál József, Bárczay Sándor, Horthy Gyula, Butykay Fe-rencz, ifj. Lónyay Sándor, Szemere Huba földbirtokosok. Gr. Pongrácz Adolf vág-újhegyi prépost, Petrács György gazd. vándortanár, Kerekes Ferencz, Zsikházy László, Kali Nagy István, Ugron Zoltán földbirtokosok, Izsóf Alajos szerkesztő, Küssler Fe-rencz földbirtokos.

A
MAGYARSÁG
POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap reggel, nyolcz, szükség esetén több oldal terjedelemben.

Felolós szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
Kiadótulajdonos:

Werböczy könyvnyomda r.-társaság.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bpsten, IV., Vármegye-utca 11-13.

Lapunk czime: **lapunk programja, hitvallása.**

A **MAGYARSÁG politikája:** nyit és minden befolyástól ment, pártokhoz kötve nincsen.

Eszménye: az igazi liberálizmus, a mely a felebaráti szereteten alapszik.
Fegyvere: az igazság.

Hiradásai gyorsak és megbízhatók; értesüléseit minden rovatában első kézből kapja.

Közgazdasági rovata a **szövetkezős** eszméje mellett küzd.

Tárczái és regényei elsőrangú írók tollából valók.

Művészeti rovatában a nemzeti szel-em találja támogatóját.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva	
Egy hónapra . . .	1 korona — fillér.
Negyed évre . . .	3 " — "
Fél " . . .	6 " — "
Egész " . . .	12 " — "
Vidéken, postai küldéssel	
Egy hónapra . . .	1 korona 20 fillér
Negyed évre . . .	3 " 60 "
Fél " . . .	7 " — "
Egész " . . .	14 " — "

Egyes szám ára 4 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben és az utcai elárusítóknál.

Azon előfizetőinket, kiknek elő-fizetése szeptember hó 30-án lejárt, arra kérjük, sziveskedjenek elő-fizetéseiket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Különösen figyelemztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy úgy az előfizetés megújításánál, valamint minden reklamáció, lakhelyváltozás és a lap szétküldésére vonatkozó egyéb fűlszólalásnál egy czimzalagot mellékelni sziveskedjenek.

Ha a lap esetleg elkésve érkezik, vagy egy-egy szám eltéved, úgy leghelyesebb egy levelező-lapon a „Magyarság” kiadóhivatalát (IV. Vármegye-utca 11-13. szám) erről azonnal értesíteni, a mely nyomban intézkedik a panasz orvoslása iránt.

HIREK.

Fehér Ipoly körútja. Fehér Ipoly főapát múlt vasárnap a pozsony-megyei *Deákiban* bérmált, e hó 7-én pedig a győrmegyei *Ravasz* községben fogja kiosztani híveinek a bérmálást. Minthogy ilyenkor az egyházmegyéhez tartozó papság nagyobb számmal szokott tisztelgésre összaseregleni, a fő-apát, felhasználva ez alkalmat, személyesen óhajt meggyőződni arról, hogy a lelkészek miként hajják végre a kivándorlás ellen kiadott főpásztori szöveget.

Közös hadseregbeli föellen-őrzési szemle. A székesfőváros területén tartozkodó cs. és kir. közös hadseregbeli és a cs. kir. „Landwehr”-hoz tartozó szabadságos, tartalékos és póttartalékos legénység fölött e hónap 8-án, hétfőn reggel 9 órakor kezdik meg a föellenőrzési szemlét az Üllői-uti „Mária Terézia” laktanyában. Ezen az első napon a cs. és kir. 32. gyalogezredhez 1890-91-ben besorozott t legénységgel tartják a szemlét. Másnap ugyanennek az ezrednek 1892-93. évi legénységére kerül a sor.

Összeesküvés Loubet ellen. Rio de Janeiróból érkezett jelentés szerint a *san-paolói* olasz konzul megtudta, hogy az ott lakó olasz anarchisták összeesküvést terveznek egy európai államfő ellen. A konzul abban a hiszemben, hogy az összeesküvés az olasz király ellen irányul, sürgősen megkérte a rendőrséget, hogy indítson vizsgálatot. A vizsgálat során kiderült, hogy az összeesküvés Loubet ellen irányult és hogy a kisorsolt anarchista, Isidoro Bariolani, már el is utazott Európába, hogy Loubet-t meggyilkolja. A párisi rendőrséget már értesítették az összeesküvésről.

A „Stefánia”-gyermekkorház-egylet tegnap választmányi ülést tartott. Elnök, *Martin* Imre, elparentálja ó-moraviczai *Heinrich* Istvánt, kinek helyébe házgondnokul báttaszéki *Romeiser* Bélát választják meg. Dr. *Bókay* János igazgató-főorvos jelentése után *Halász* Dezső titkár és pénztáros az egyesület pénzügyi helyzetéről számol be. Majd a választmány képviselőire a gazdasági bizottságban *Brückler* Mihályt, *Keller* Napoléont és *Kugler* Henrikot kéri fel.

A tűzrendészeti törvény-javaslat. A magyar tűzoltóság vezérférfiai ma gyűltek össze a

fővárosban, hogy megállapítsák a tűzrendészeti törvényjavaslat végleges szövegét. A gyűlésen dr. *Óváry* Ferencz orsz. képviselő elnökölt és a többek közt részt vettek benne dr. *Szily* József budapesti önk. fő-parancsnok, *Lukáts* Gyula tűzfelügyelő, *Breuer* Szilárd, *Markusovszky* Géza, *Szabó* Gyula, *Vida* Pál parancsnokok. A gyűlés hosszú vita után letárgyalta és megállapította a törvényjavaslatot, melyet az országos tűzoltószövetség holnapi gyűlésén még egyszer revízió alá vesznek. A szövetség azután a javaslatot sürgősen felterjeszti a belügy-miniszterhez.

Elmebajos a főkapitányságon. Ma délelőtt egy dult képű embert hoztak Bérkocsin a főkapitányságra. Az illető *M. Naftai* tőzszade-ügynök volt, a ki idegbetegségéből nemrég épült fel s tegnap kitört rajta a dühöngő téboly Király-utca 40. sz. a. levő lakásán. Ma reggel ütött vert összeviessza, a mi kezeügyébe került, végre egy szomszédja behozta a főkapitányságra. A szerencsétlen ember borzasztó orditozást vitt véghez s leszurással fenyegetett mindenkit, a ki közelébe lépni mer. Nagynehezen tudták kezéből a kést kivenni s némileg lecsillapítani. A beteg ember kimondhatatlan gorombaságokat vágott a rendőrosvos arcába, meg a reá örködő emberekre s folyton azzal fenyegetődzött, hogy holnap elcsapatja valamennyit. Azután 600 forintot ajánlott annak, a ki kiszabadítja a rendőrök közül, mert szegyen, hogy egy családapát, a kinek érettségizett fia van, a rendőrök kezei tartják fogva. Végre is előhívták a mentők szolgáit a kik a szerencsétlent elszállították a lipótmezei gyógyintézetbe. A szerencsétlen ember elszállítása nem ment egykönnyen, mert ellenszegült, folyton üvöltve a főkapitányhelyettes nevét. Végre cselhez folyamodtak. Azt mondták, hogy elment lakására, oda pedig csak kocsin lehet menni. Így azután beleült a kocsiba, s nagy szitkozódások között elvitték.

Hogyan zárják be a párisi kiállítását? Ez a kérdés foglalkoztatja most a francziákat. Háromféle terv is merült már a kiállítás bezárása tárgyában. Az első terv azt indítványozza, hogy pazarul diszitsék föl az egész óriási Mars-mezőt szőnyegekkel, zászlókkal, virágfüzerekkel stb., építsenek a közepére egy hatalmas emelvényt, a melyen majd a „Opera Comique” teljes ének- és zenezemélyzete, kiegészítve az összes párisi dal- és zene-egyletkekkel, eddig még Európában halhatlan méretű monstre-hangversenyt fog rendezni, melynek végét a „Chaut du Dopart” dal művészi előadása fogja jelezni. Erre egy óriási fáklás menet felvonulása következnék, egy 2000 tagból álló zenekar pedig az éjfélkor rázendített „Marseillaise” hangjaival zárná be az imponzáns ünnepélyt. A második műsor szerint november 5-én reggel a kormány valamelyik tagja ünnepi beszédet tart a Salle des Fêtes csarnokában, a délutánt pedig zenei előadások és az estét — mint előbbinél szintén fáklásmenetek és tűzijátékok töltenék ki. A harmadik terv indítványozza, hogy az utolsó nap délutáni 2 órájkor egy monstre-zenekar

Házfelügyelők!

A melyik házfelügyelő hivatását jól ebben mindig olyan közlemények jelen meg. Előfizetési ára negyed évre 3 kor., fél évre 6 kor. Egyes példány 24 fillér. Előfizetőknak a kiadóhivatal (Kerepesi-ut 53.) díjtalanul közvetít házfelügyelői állást.

a III. Sándor császár hídjánál a nemzeti himnusz intonálta, a melynek hangjai mellett a körmenet a kiállítás összes részeit és osztályait bejárja. Ezen processzió az összes idegen kiállítók részt vennének, még pedig festői nemzeti öltönyeikben és zászlók és egyéb hazafias jelvényeik teljes szimpójában. Az idegenek után a kiállítási munkások és alkalmazottak végtelen vonala kigyóznék; az egész menet fénypontját azonban az idegen államok diadalkocsijai képeznék. Természetes, hogy utóbbiak között a francia köztársaság gall-szekere foglalná el a vezérhelyet.

— **Az orvostanhallgatók segélyző és önképzőkörének** választmányja az 1900—1901 tanévre a következőképpen alakult meg: Elnök: *Navrátil Dezső*; alelnök: ifj. *Morelli Gusztáv*; első titkár: *Tóth Gedeon*; másodtitkár: *Schmidt Béla*; pénztáros: *Lobmayer Géza*; ellenőr: *Mutschenbacher Tivadar*; főjegyző: *Erkel Lajos*; jegyzők: *Kertész Rezső* és ifj. *Szontagh Miklós*; főkönyvtáros: *Manzfeld Ottó*; könyvtáros: *Dollinger Béla* és *Benczur Gyula*; háznagy: *Nádassy István*.

— **Segesvár — Schässburg.** A segesvári szászok is, követve a brassyói és szebeni szászok példáját, a legutóbbi városi közgyűlésen kimondták, hogy városuk hivatalos neve ezentúl ne Segesvár, hanem Schässburg legyen. A *Grosz Kokler Zeitung* olvasóinak ezzel, mint nagyjelentőségű vitézi tettel számol be, ezeket írva: „Maga a népes közgyűlés is bizonyította, hogy a város jellege teljesen és tökéletesen szász. A *levés magyar*, vagy az uralkodó törzshöz csatlakozó *bizottsági tagok közül senki sem volt jelen*; az egyetlen román bizottsági tag pedig örömmel szavazott a város német jellege mellett. A szász ujság e dicsekvését közöljük ama szomorú tény konstatálásáért, hogy Segesvárt a magyar városi képviselők között nem akadt senki, a ki kedvet és erőt érzett volna magában küzdeni a magyar érdekért. E körülmény sajnálatos bizonyítéka ama közömbösségnek, a mely az erdélyi részekben annyit ártott már a magyarság érdekeinek.

— **A vallásos burok.** A „Revue de Paris”-ban *Lynch Arthur*, ki a burokkal harczolt, mint a második ir csapat parancsnoka, érdekesen írja le a burok vallásosságát. Így a többek közt *Joubert* tábornok a glencoei nagy haditanácsot hosszú imával nyitotta meg. *Krüger* apó pedig a vezéreknek folyton zsoltárokat küldözgetett és egy alkalommal *Bothának* szemrehányásokat tett, hogy miért nem olvasta föl embereinek az általa küldött zsoltárt. Botha erre azt válaszolta, hogy az ütközet hevében nem igen van alkalom zsoltárokat felolvasni. A vallásosság néha babonává fajult. Így a burok közt az a hit volt eiterjedve, hogy a burok csapatok jobb szárnyán a nagy ütközetekben mindig egy angyal loval fehér ruhában. Ezt a dolgot a különben intelligens burok gyakran ismételték és azt mondták, hogy ez azért van, mert Jézus Krisztus az angolokat megbünteti erkölcselenségükért.

— **Natalia panasza.** Egy angol hírlapírónak nemrégiben volt alkalma *Natalia* exkirálynéval beszélni, a ki megjegyezte, hogy nem szokása ugyan

magát meginterviewoltni, de most már igazán megunta azt, hogy az Obrenovics-család minden szennyését odahaza mossa. Néhány év előtt — úgy mond — Biaritzba jött, hogy ezen a csendes helyen, a honnan ellát a spanyol hegyekig, a melyek közt szeretett barátja, a regenskirályné keres nyári üdülést — csendben és békecsendben éljen. Boldogságra nem mert többé gondolni, de legalább azt remélte, hogy családi skandalumok és rágalomok nem fogják újra megkeseríteni életét.

— Szükségem van a védelmükre most — folytatta elzékenyülve — és bízom a sajtó igazságosságában és pártatlanságában, hogy megvéd, a mikor újabb vádak szólnak felém.

Arra a hírre vonatkozólag, mintha *Draga* királynét sőt nyílt levelezőlapot küldött volna Belgrádba, *Natalia* azt mondta, hogy az egyik elbocsátott komornájának aljas boszúműve.

— Az egész dolgot azért inszcenáltak — mondta a királyné — hogy ürügyet találjanak udvartartásom Belgrádban levő néhány tagjának elbocsátására és hogy fizetésüket megvonják tőlük. Sohasem történt még meg, hogy egy asszony úgy elcsavarta volna egy férfi fejét, mint az én szegény *Sándor* fiamét!

Arra a kérdésre, hogy miképp fejlődött ki a viszony *Sándor* király és *Draga* királyné közt, a királyné így felelt:

— Az ő mesterkéltségek szentimentalizmusa és tapasztalata olyan gyorsan levette lábáról az én fiamat, hogy csakhamar megtörtént az eljegyzés. Bár csak lenne a regényüknek vége tragédia. Már régen tudtak az ő és az én édes kis elbolondított fiam holdvilágnál tett sétáiról.

Éppúgy tudja mindenki, hogy az ő dühe teljes erejével most én ellenem irányul, mert felelősségre vontam a miatt, hogy azokat a házassági terveket, a melyek Szerbia boldogulására vezettek volna, megfúrták.

Végül ugy nyilatkozott *Natalia*, hogy szívesebben látott volna a trónon egy német hercegnőt, mint ezt a cselésző szerb asszonyt.

— **Nemzeti zászló a tehén gyomrában.** Ezalatt a tagadhatatlanul igen szenzációs czim alatt beszél el a „*Szamos*”-ról, hogy a szatmári katonai gyakorlóteret ezenkívül még két praktikus rendeltetése van: marhalegélő és egyúttal a városi iskolás gyerekek játszóhelyéül szolgál. Ugy látzik, hogy a két heterogén csoport egyszerre használja a teret, mert a gyermekek közelebb nemzeti színű zászlókat tűztek a földre, a melyek egyikét az ott legelésző tehének egyike szépen bekapta. A többi zászló is pórul járt volna, ha a tehéneket el nem kergetik. Bizonyára a trikolór zöld színe ingerelte föl ennyire az étvágyát. Sorsa már a magyar nemzeti zászlónak, hogy bizonyos felsőbb és nem felsőbb rendű állatoknak hol a *gyomrában van*, hol pedig *megbokrosodnak tőle!*

— **Az ellopott számár.** Abderában — a mint *Wieland* örökbecsű regényéből tudjuk — óriási pör kerekedett abból, hogy vajjon a számár gazdájá-e annak a derék becsületes állatnak az árnyéka is? Csaknem ilyen zenebona kerekedett, levelezőnk értesítése szerint, Kolozsvárt. Az történt, hogy egy külteki gazda számárát ellopták, hanem a számár nem volt számár, hogy holmi dibdáb emberek kedvéért elhagyja kényelmes istállóját és éktelen orgatózásban tört ki. Azt kiabálta: „Gazdám, ne légy szamárnak, hanem vezess vissza menten az istállómba!” A nagy lármára a tolvaj megugrott és a percztől kezdve „is-

meretlen tettes” lett belőle. Nem abderai rendőrség a kolozsvári, mert az ismeretlen tetessel csakhamar megismerkedett egy rendőrtizedes és egyenesen bevitte a rendőrségre. Nem számár ám az ember, hogy le ne fűlje az ilyen pernehajdereket. Ha a számár nem volt számár és a rendőr sem akart számár lenni, még kevésbbé vállalta ezt a czimet a tolvaj, mert a dutyiból szép csöndesen megugrott, hanem azt a számárságot követte el, hogy ott felejtette az ujdonutj kalapját is! Az eset után a kapitány még is csak leszamarazta a szegény rendőrt, a mi jele annak, hogy ebben az egész históriában éppen a számárra illik legkevésbbé az a titulus! Ha nem így van, döntsék el a kérdést egymás közt a szereplők.

— **Elfogott gyilkos.** A múlt hó 22-én a Szondy- és Dálnok-utca sarkán leszürták *Schuller* Lajos munkást. A gyanúsított *Hegedüs* István szobrászmunkás, a ki az áldozattal a vérengzés estéjén mulatott, hirtelen eltűnt a fővárosból. Besúgták később a rendőrségnek, hogy az illető a főváros környékén bujkál s legtöbbször *Gödöllőn* fordul meg. A főkapitányság távirati megkeresésére a csendőrség letartóztatta *Hegedüst*, s a főkapitányságra kísérte, a hol beismerő vallomást tett. A rendőrség fogva tartotta.

— **Az ál-vigéző.** Sokan eltagadják, hogy vigéczek, sőt szerényen lemondva a „demokrata” czimről, grófoknak, főhadnagyoknak adják ki magukat. Akad azonban olyan ember is, a ki ambiciózálja, hogy vigécznek nézzék. Miskolcon akadt ilyen ritka férfi, névszerint *Vurschl* Benjámín, a ki eredetileg pinczér volna, de a kávéházak füstös termeinek bucsut mondott s felcsapott vállalkozónak. Ritka példánya volt ő a vállalkozóknak, annyi bizonyos. Felvállalt mindennemű megbízást, csak pénzt hozzon a konyhára. Tegnap délelőtt *Vurschl* Benjámín egy fűszerkereskedésbe állított be.

— **Vida Barna**, kereskedelmi utazó vagyok.

— Mivel szolgálhatok? — kérdé előzőeken a segéd.

— Csekély előleg ellenében, finom árukat részletre szállítok.

— Kérem sajnálom, de vagy különben ott jön a főnök ur, tessék vele beszélni.

— Mi ujság, Béni? — kiáltott nevetve a fűszerkereskedő, ki még a kávéházból ismerte a volt pinczért.

— Semmi, semmi, ajánlom magam, válaszolt hebegetve az utazó s a látatárról sietve menekült.

Mikor a főnök megtudta, hogy mily czéliből látogatta meg a volt pinczér, rendőrt kiáltott. De a felsült család akkor már biztos távolban volt. Miután a rendőrségnél csalás miatt többen feljelentést tettek *Vurschl* ellen, megindították ellene a nyomozást.

— **Leéget imaház.** Október hó 1-én óriási tűz dühöngött *Mező-Laborcán*. Mintegy 50—60 épület hamvadt el, ezek között a zsidó templom is. A zsidók éppen *Jomkipur* ünnepét ülték s mind a templomban voltak, a midőn a lángok belekaptak az imaház fedelébe is. Az épületet zsufozásig megtöltő imádkozók jajgatva hagyták oda templomukat s vagyonuk mentésére szedtek szerte-széjjel. Ez alatt az imaház egészen elhamvadt.

— Az osztálysorsjáték húzása.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számok húzattak ki:

10.000 koronát nyert: 82888.
5000 koronát nyert: 5822 71452.
2000 koronát nyertek: 10682 20385
28871 36250 33466 46737 55449
63786 67078 70518 72427 79150
99336 99772.
1000 koronát nyertek: 2394 4886
7559 18014 24988 37026 47576
55563 62953 66020 67439 73423
79737 80320 86713 96932.
500 koronát nyertek: 4072 8570
20493 25479 25607 26319 36648
37113 45522 46874 47784 49311
58299 58624 60429 60833 62127
65513 66718 67139 70526 83202
84200 86546 95623 99670 99213.

x **Legkiválóbb hazai ásványvizek** Szolyvai, Luhi Erzsébet, Polenai. Megrendelhető az uradalmi ásványvizek bérleténél Szolyván, Bereg megye. Budapesti főraktár: Kerepesi-ut 11. I. em.

„Hattyu”

gőzmosó- és tisztító-intézet patyolat-fehérré mos, minden szövetet tisztít és fest, káros anyag nélkül. Budapest, VII. Gizella-ut 26.

Színházi műsorok.

Nemzeti Színház. Hétfőn: Idegen nő. — Kedden: Komédiások. — Szerdán: Tékozló apa — Csütörtökön: Az emberév. — Pénteken: *Romeo és Julia*. — Szombaton: *Aranyasszony*. — Vasárnap délután fél 3 órakor: *Arany ember*. Este: *Tékozló apa*.

Várszínház. Szombaton: *Otthon*.
Magy. Kőr. Opera. Hétfőn: *Nincs előadás*. — Kedden: *Parasztbecsület* (Dippel *András* ur vendégfőléptével). Bajazzók. — Szerdán: *Tell Vilmos*. — Csütörtökön: *Lohengrin* (Dippel *András* vendég utolsó főléptével). — Pénteken: *Nincs előadás*. — Szombaton: *Tetemre hívás*. *Naila*. — Vasárnap: *Walkür*.

Népszínház. Hétfőn: *A cigánybáró*. — Kedden: *Lili*. — Szerdán: *San Toy* (elsőszőr). — Csütörtökön *San Toy* (másodsőr). — Pénteken: *San Toy* (harmadsőr). — Szombaton: *San Toy*. — Vasárnap délután: *A mit az erdő mesél*. Este: *San Toy*.

Vigszínház. Egész héten *Coralie és társa*. — Vasárnap: délután: *A takácsok*. Este *Coralie és társa*.

Magyar Színház. Hétfőn: *New-York szépe* (50-edszer). — Kedden: *Koldus és királyfi*. — Szerdán: *Az aszszonyregement*. — Csütörtökön: *Koldus és királyfi*. — Pénteken: *New-York szépe* (Blaha *Sári* első főléptével). — Szombaton: *A Gésák* (Lindh *Marczella* első főléptével). — Vasárnap délután: *A Gyurkovics-lányok*. Este: *Koldus és királyfi*.

Uránia magyar tudományos színház. Hétfőn: *Kina*. — Kedden: *Páris 1900-ban*. — Szerdán: *Kina*. — Csütörtökön: *Páris 1900-ban*. — Pénteken: *Kina*. — Szombaton: *Páris 1900-ban*.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **Nemzeti színház.** *Dumas* színművének, a „*Tékozló apának*” mai, második előadása, nagy közönség előtt és általános tetszés mellett, elhatározó volt a mű sikerére nézve s igazolja színrehozatalát. Ez az új igazgatóságnak első önálló elhatározása, mely teljes méltánylatot érdemel, s *Beöthy* László igazgatónak egyszersmind az első bizalomnyilvánítást szerzi meg. Mert kétségtelen, hogy a „*Tékozló apa*” programmon kívüli műsorra hozatala a színháznak anyagi és művészi sikerével jár, a darabot értéke felül helyezi azon, hogy idegenvolta miatt nemzeti irodalmunk érdekében féltekenykedjünk, miután ily kiváló

szellemű, nemes czélzatu darab azt a „társadalmi“ műfajt jelenti, melynek Nemzeti Színpadunk mindig bátran otthona volt és lehet; nem hat se közönségünkre, se művésztünre és irodalmunkra másképp, mint emelők, fejlesztők, ez a verseny üdvös, ép, eredetiségben társadalmi szírodalmunk önértékelésével meg nem hátrálhat, a Nemzeti Színház pedig ki nem térhet, ha a nemzetközi színpadi versenyben az elsők közt akar említtetni, ott helyét megállni és győzni, mint eddig; az ily modern színművek mellett éppen a legszebb összhangzásban megfér a magyar eredeti, mint a klasszikus drámai költészet. A mi megjegyzést a „Tékozló apának“ azért kell itt-ott elszöndélnie, hogy vajmi kényes, sőt perverz helyzeteket és összeütközéseket tárgyal: hiszen hasonló problémák nélkül egyetlen klasszikai dráma sem szükkölködik, ugyane kifogás alapján Sophoklestől Katonáig vajmi csekély számú dráma juthatna színpadra, mindenestre csak a higgabb-közömbösebbje. Sőt a dráma hajója mindig az erkölcsi Scylla és Charybdis közt evez, csak bordái legyenek erősek, árbocza büszke, vitorláit tiszták s a legviharosabb költészet szélvésze hajtsa; itt pedig vajmi előkelő szellemmel, nobiles czélzattal s ehhez a legfinomabb élű elemző életbölcsessel találkozunk. Maga Náday remeklése a színpadon, rendkívüli sulyos feladatának könnyed megoldása bőven megindokolja az előadást; a társadalmi életképben egyik legsikerültebb alakítását nyújtotta, méltó a „Nők barátjához“ s a „Párisihoz“; általában modern színpadunk legnagyobb művészeként emelkedett ki, lankadatlan becsvágygály is játszott; nagy érdemével szemben apró hiányok feszegetését bátran rá bízhatjuk a hibátlanokra. De kitűntek mellette ma is többen, főleg művésznőink közül, így *Rákossy Szidi* meglepő finom részletességű narratív jelenetével, melyért tapsot nyert nyílt színen, s *Hetyei Aranka*, a ki egyszerre mint perfekt, biztos felléptű művésznő lepett meg a nagyvilági felvilági hölgy szerepében. *Mészáros Gizella* sokroutinet produkál, bár a leányos naivitás rovására. A művészek szintén teljes buzgalommal működtek közre a sikerre és gyakran felhangzó tapsra.

* **Grafikai kiállítás.** Ma délután nyílt meg a sajtó képviselőinek az Akadémia épületében levő Országos Képtárban *Dürer* Albert rajzainak és képmetszeteinek kiállítása, melyet *Térey Gábor* dr. az Orsz. Képtár igazgató-őre rendezett. Bennünket annyival inkább érdekelt ez a kiállítás, mert *Dürer*, ki a 15-ik században élt, magyar ősöktől származott, sőt több képében van magyar vonatkozás is. A kiállított képek 3 tágas szobát foglalnak el és legnagyobb részük *Elischer Gyula* dr. egyetemi tanár gyűjteményéből való. Tudományos szempontból följött érdekes a kiállítás, a mely a 15-ik század gondolkodását, életét hű színekben tárja elénk. Csinosak a színezett metszetek is.

A legértékesebb kép a *St. Jeromos a barlangban* című, mely 12.600 márkáért került eladásra. A *St. Jeromos a cellában* pedig gyönyörű hangulatos kép, melyben számos bizonyítékokat találhatunk *Dürer* őseinek magyar származására nézve.

Művészi kidolgozásu rézmetszet *A tékozló fiu*, mely 1500-ban készült.

Ma megtekintette a kiállítást

Szilágyi Dezső is, a kit *Térey Gábor* dr. kalauzolt.

A közönség részére már holnapról kezdve vasárnap szerdán és pénteken van nyitva a kiállítás.

(T—n.)

* **Prielle Kornélia a nagyváradiakhoz.** A nagy művésznőt *Somogyi Károlyné*, a nagyváradi színtársulat igazgatójának neje, meghívta az új színház október 15-én tartandó megnyitójára. *Prielle Kornélia* igen szíves leveleiben mentette ki elmaradását. A levél úgy elbájozta a nagyváradiakat, hogy az ottani lapok szeretetreméltó hangján, kedvességén kívül még a gyönyörű kézirat is rajongással emlegetik. Érdekesnek találjuk a levél következő részének közlését:

„Közeledik a nagy nap reátok nézve, ugy-e édesem? Ambár, a mint közelebb valahol olvastam, mégis nem 7-én, hanem 15-én lesz a megnyitás. Gyönyörű, kedves, nagyon ihletett szavakkal hívtál meg engem az ünnepélyre, abban egészen a te lelked, szellemed nyilvánult meg. És én szívesen is oda helyezkedném, nem az általad érdemeltetted legdiszesebb helyre, de valahová szerényen, ha t. i. valahol és mellette foglalhatnék helyet, hogy együtt lelkesülhén, én a multak emlékein, vívmányain, te a jelen és jövő szép reményein, de hát neked a színpadon kell ünnepélyeskedned, a szerény helyeknek pedig a nagy közönséget kell kielégíteni. Maradjunk hát csak annál, hogy „gondolatban“ képzeld engem oda, a hová tetszik, mert hát lelkiileg csakugyan ott leszek, érted és értetek kedves barátaim, kiket olyan őszintén szeretek és tisztetek. Mellékesen megjegyzem, mert tudom, hogy összhangzol velem ebben is, hogy a nélkül, hogy vádolnék valakit, mert ez csak a kor hangulatából kifolyó — de talán egy megnyitandó új színháznak sem szabad megfélemlenie azokról, a kik legtöbb szolgálatot teljesítettek a hazai színművészetnek — szóval őszintén azt hiszem: a nagy kor és mint mondani szokták „a nagy idők“ tanuja érdemes és méltó lenne a megtisztelésre. Hát persze hogy mindenik veterán nem ülhetne ott az ünnepélyen (jaj be csunya látvány is lenne), hanem mondom, ki lehetne választani egy párt. Ugy-e, kedves Julcsám, itt a macskakörmök kilátásának, mert hát tudnivaló, hogy nálam öregebb hölgy ma nem találhatik a színésznők közt. Szállja meg lellem áldása azt az új templomot; jusson tejjesen érvényre szellemileg, anyagilag a ti igaz lelkesedétek és legyen az a hajlék állandó büszkesége a magyar szellemnek...“

* **Coralie és Tsa.** A Vígyszínháznak holnap, vasárnap színe kerülő darabjáról, a *Valabrégue* és *Hennequin* „*Coralie és Tsa*“ című bohózatából ma tartották meg a főpróbát a sajtó meghívott képviselői előtt. A párisi „*Palais Royal*“ színházban több mint 400 előadással rendkívüli sikert aratott darabot ez a színház rövid szünetelés után ismét elővette; a néhány nap előtti reprizál a nagy siker hű maradt a bohózathoz, melynek vígyszínházi előadásai a párisi előadásokkal egy időre esnek. A „*Coralie és Tsa*“ a Vígyszínház egész jövő heti műsorát betölti.

* **Arany János szobra és a „Tetemre hívás“.** *Farkas Ödön*, az Operaház tegnapi újdonságának, a *Tetemre hívás*-nak szerzője, a premiér alkalmával hatalmas babérkoszorút kapott tiszteltől, melyet ma délután *Arany János* szobrára tett le, mint a kinek költeménye ihlette őt az opera megírására.

* **A Takácsok délutáni előadásában először.** A Vígyszínház nagy sikerű műsordarabja, a *Takácsok*, jövő

vasárnap, f. hó 14-én kerül színre először délutáni előadásban, mérsékelt helyárakkal. Ez az előadás lesz egyzersmind a Vígyszínház első délutáni előadása ebben az évadban és délután 3 órakor kezdődik. Jegyek az előadásra előre válthatók a Vígyszínház pénztáránál és a Központi színházjegyirodákban (IV. Koronaherceg-utca 8. és VI. Andrassy-ut 10) sz. a.

* **Éjfél után.** A Nemzeti Színház legközelebbi eredeti újdonsága *Hajó Sándor* „Éjfél után“ című, 3 felvonásos vígjátéka lesz. A fiatal szerző tavaly adott egyfelvonásos vígjátékával már nagy érdeklődést tudott tetesége iránt kelteni. Új darabjának bemutatóját október 26-ra tűzte ki az igazgatóság.

* **Grane Walther** kiállítása október hó végén nyílik meg az Iparművészeti Múzeumban. A 24 hatalmas ládába csomagolt tervrajzok és ornamentális festmények már megérkeztek és az igazgatóság hozzáfogott a kiállítás rendezéséhez. A rendezési munkálatok miatt a múzeum egyelőre zárva marad.

* **Angot asszony leánya.** *Lecoque* híres nagy operettje, „*Angot asszony leánya*“, lesz a Magyar Színház legközelebbi újdonsága. A darab próbái már nagyban folynak és az igazgatóság már meghatározta a bemutató napját is, úgy, hogy „*Angot asszony leánya*“ október 19-én kerül először színre. Ebben a darabban fog bemutatkozni a budapesti közönségnek a Magyar Színház új primadonnája: *Szojyer Ilona*, a ki *Clairette* szerepét fogja játszani. A többi nagyobb szerepet *Sziklai Kornél*, *Margó Zelma*, *Láng Etel*, *Varga Anna*, *Giréthy Károly*, *Füredi Béla*, *Alföldi* és *Mátrai* játszószák. A színház a darabban tetemesen megnagyobbított énekkart szervezett, a mennyiben a karszemélyzetet 52 tagra szaporította.

* **A Kaméleon leány.** Kedves és érdekesítő mindaz, a mit ebben a könyvben elmond *Bárony István*. A „*Kaméleon leány*“ köteté, a mely a könyv címét viselő hosszabb elbeszéléseken kívül még valami tíz kisebb-nagyobb novellát is tartalmaz, most jelent meg a *Singer és Wolfner* kiadó cégénél (Budapest, Andrassy-ut 10.) Ára 1 korona.

SPORT.

Budapesti löversenyek.

VIII. nap.

(Szombat, okt. 6.)

Ismét *Morgan* dicsőségéről kell beszámolnunk. Ma négyszer ült nyeregbe; kétszer győzött, egyszer helyre érkezett be. *Morgan* valóságos mirákulum a közönség szemében, a mely annyira bizik a feketeképű zsokéban, hogy most már nemcsak helyre favorizálja, hanem győzelemre is előszeretettel fogadja akár jó, akár rossz lovon ül.

Ma alaposan megfigyelhettünk egy startot és meggyőződünk arról, hogy miért kapja a *Morgan* lova rendszerint a legjobb startot. A Földmívelésügyi minisztérium díjának távja 2400 méter, így tehát az indítás a bírói páholy előtt történik. Az indítás többször meghiusult *André* csökönysége miatt, mely ló ma czudar jó kedvében volt és sehogy sem akart elindulni. Az összes lovak, még a legnagyobbak látszó *Diadal* is, többé-kevésbé idegeskedtek. Csak a *Morgan* vezetésére bizott ló őrizte meg higgadságát. De mi ezt nem a telivérnek, hanem a lökezelésben páratlan művésznek, *Morgannak*

tulajdonítjuk, ki ma az összes turfmanek bámulatát vitta ki magának. Minden meghiusult start után 10—15 méternyire hátra vezette lovát, majd megfordult s kellő időben egy vonalban állott társaival. Bármennyire is kacagták, mikor *Morgan* nálunk bemutatkozott, de tanulhatnának még tőle angol kollégái.

A részletes eredmények a következők:

I. **Kőbányai díj.** Díj 3000 korona. Távolság 1400 méter. Első gróf *Degenfeld Imre Frangepán*-ja (lov. *Wilton*). Második holtversenyben *Lili* (lov. *Gilchrist*) és *Ezermester* (lov. *Morgan*). Futottak még: *San-Jago*, *Earl* és *Paragraf*. Birói ítélet: *Erős* küzdelem után fejhosszal első, holtverseny a második helyre. Tot.: 10:35. Helyre: 50:58 (*Frangepán*), 66 (*Lili*) és 52 (*Ezermester*).

II. **Eladőverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 2000 méter. Első *mr. Redgrey Alnavivá*-ja (lov. *Morgan*). Második *Állandó* (lov. *Gilchrist*). Harmadik *Dubarry* (lov. *Southey*). Futottak még: *Bohéme* és *Pavolin*. Birói ítélet: 1 hosszzal könnyen első, 10 hosszzal harmadik. Tot.: 10:32. Helyre: 50:88 és 160.

III. **Földmívelési minisztérium díja.** Díj 30.000 korona az elsőnek, 7000 korona a másodiknak, 3000 korona a harmadiknak. Első gróf *Festetich Tasziló Diadal*-ja (lov. *Park*). Második *Mindegy* (lov. *Hyams*). Harmadik *Áldomás* (lov. *Morgan*). Futottak még: *Mordány*, *Andrée* és *Da capo*. Birói ítélet: 1 hosszzal biztosan első, 3 hosszzal harmadik. Tot.: 10:29. Helyre: 50:78 és 108.

IV. **Nyeretlen eladó kétévesek handikapja.** Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Első *Rohonczy G. St.-Kleofás*-a (lov. *Morgan*). Második *Garam* (lov. *Cleminson*). Harmadik *White Lady* (lov. *Poole*). Futottak még: *Schweine Baron*, *Zsámbokrét*, *Part pour l'Afrique* és *A. B. C. Birói* ítélet: Egy és fél hosszzal igen könnyen első, fél hosszzal harmadik. Tot.: 10:24. Helyre: 50:58, 74 és 60.

V. **Kladrubi díj.** Díj 4000 korona. Távolság 1400 méter. Első *Péchy A. Lothario*-ja (lov. *Poole*). Második *Borderean* (lov. *Prudames*). Harmadik *Haiderose* (lov. *Barker*). Futottak még: *Jubilée* és *Galba*. Birói ítélet: 1 hosszzal biztosan első, 1 és fél hosszzal harmadik. Tot.: 10:29. Helyre: 50:88, 184.

VI. **Palotai díj.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Elsők holtversenyben gróf *Károlyi M. Vieux Gargon*-ja (lov. *Huxtable R.*) és *Péchy A. Pompadour*-ja (lov. *Poole*). Harmadik *Dicső* (lov. *Gilchrist*). Futottak még: *Lepke*, *Dianella*, *Arató*. Kemény legény, *Allegro*. Birói ítélet: Holtversenyben első, 3 hosszzal harmadik. Tot.: 10:76 (*Vieux Gargon*), 10:10 (*Pomp.*) Helyre: 50:136 (*Viena Gargon*), 72 (*Pompadour*) és 106 (*Dicső*).

IX. nap.

(Vasárnap, okt. 6.)

A holnapi nap főszáma a *Totalizátor-handicap*, melyben még minden évben szép mezőny állott a starthoz és handicap lévén, a súlyelosztás folytán nem egyszer a fogadásokban elhanyagolt ló vonult el győztesként a bírói páholy előtt. Azt hisszük, a holnapi verseny is meglepetéssel fog végződni.

Mi a napokban 2000 méteren jól futott *Marchioness* jelöljük *Dreyfus* és a már régen szerepelt *Néha* előtt.

A többi versenyre jelöltjeink:

I. *Dunántul*.

II. *Milne-ist.*—*Lederer-ist.*

III. *Marchioness*—*Dreyfus*.

IV. *Wenckheim-ist.*—*Állandó*.

V. *Mr. John*—*St. Cleofás*.

VI. (*Mr. John*)—*Melitene*.

∞ **Jim Morgan** érdekes választ adott a minap egy sportsmannek, ki azt kérdezte tőle, hogy miért lovagol

ki minden lovat nemcsak a második, hanem még a harmadik helyre is — hiszen ezzel árt a 16 további karrierjének.

— Én kilovagolok mindent — felelte az érdekes amerikai. — Nem tudná elviselni a lelket, hogy az a szegény ember, a ki játszik, miattam elveszítse a pénzét. Ha én lebuknék egy lóról és nyomorékká válnék, nem tudom, hogy az, a kinek lováról lebukom, adna-e kenyeret a nyomorúságomban, de tudom, hogy az a szegény ember, az adna egy krajczárt...

∞ **Football-torna a mentőkért.** A f. hó 14-én tartandó nemzetközi football-mérkőzésekre a keddi nevezési zárlatig tíz egyesület jelentkezett: a Vienna Cricket and Football-club egy csapattal, a Budapesti Torna-klub 3, a Magyar Úszó Egylet 2, a Budapesti Atlétikai-klub 1, a Budapesti Sportklub 1, a Ferencvárosi Torna-klub 1 és az Újpesti Football-klub 1 csapattal. A nagy nemzetközi viadalokon a szerinti találkozni fog a fővárosi sportegyletek színe-java, s az a rendkívüli érdeklődés, mely nemcsak sport körökben, hanem a közönség minden rétegében is mutatkozik, első sorban leg-humánusabb intézményünknek, az Önkéntes Mentő Egyesületnek szól, a melynek a jövdelem jutni fog.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Vergyógyítás (Hemoptia).

Uj, kipróbált gyógymód. Kimaradhatatlan siker **asthma-, sziv-, vese-, gyomor-, bél-, ideg-, vér- és bőrbajoknál.** Biztos védelem **szélhűtés,** korai vaktság és **elmezavar** ellen. Évente száz meg száz teljes gyógyulás még a legsúlyosabb és legrégebbi bajoknál is. E gyógymód feltalálója és egyedüli képviselője

Dr. Kovács J. egyet. orvostudor. Rendel naponta intézetében **V. ker., Váci-körút 18. sz.** Házon kívül is kezel, meghívásra vidékre is megy.

REGÉNYCSARNOK.

A hőbortos hollandus.

— Elbeszélés. —

Írta: **W. H. Riehl.**

(Folytatás.) (7)

— Hagyd el, tudom én, mit beszélek! — felelt szelíd mosolylyal a doktor, de emellett könybe lábadtak szemei. És most néhány pillanatig maga elé mormogott, majd végül csöndben ismételte a paraszt szavait: „Oh! egészen más ember vált volna belőlem“.

Köves vártatva, mikéntha álomból rezzent volna föl, nagy szemeket meresztett a parasztra és hideg, éles hangon ráförmedt, hogy mit akar voltaképpen?

Jusztis Jancsi hamar észretért és röviden előadta, a mit mindjárt kezdetben mondani akart, hogy tudniillik bajba került s hivatkozva a doktor ur régebbi kijelentésére, idejött, hogy valami segítyt könyörögne ki öt gyermeke számára.

Vanderstraten e szavakra, ugy lát-szik, megtalálta az összefüggést közötté és vendége között, szó nélkül a mellékszobába ment és onnan tizenkét nehéz ezüst kanállal s egy erszény pénzzel tért vissza, — keresztapaj ajándékul a hatodik gyermeknek. János köszönés-felét dadogott, de a doktor — mint első ízben — rárivallt:

Szabadalmazott gázgyújtó gyufa és láng nélkül 10.000 lángmeggyújtására.

Darabja: ruddal felszerelve **6 korona.**

Magyarországi vezérképviselő:

RadóLajos

BUDAPEST, VI.,
Izabella-u. 73.

Ismételadónak megfelelő engedély.

Ügynökök ke-restetnek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Vakmerő tolvaj.** Kovács Lajos csavargó a Deák Ferenc-utcában Lampel Gizella nevelőnő kezéből kiragadta a pénztárcát és elfutott. A rendőrség azonban csakhamar kézrekerítette. Ma ítélkezett felette a büntetőbíró, a mely elrendelte a vádlottnak a nevelőnővel való szembesítését, mely után az ítéletet ki fogja hirdetni.

§ **Furfangos panaszos.** Hein Sámuel, 70 éves ügynök, rossz viszonyok közé került és ezért Zmeskál Zoltán orsz. képviselőt 500 frtért bepörölte azon a címen, hogy Zmeskál atyjának ezelőtt 24 évvel 300 frt foglalót adott egy szállításért, melyet ez nem eszközölt. Miután azonban a bejelentett tanuk Heine nézve kedvezőtlenül vallottak, tanunak Frank Mór jelentette be. A kézbesítő szolga Frankot nem találván lakásán, az idézést tanuk jelenlétében annak ajtajára kifüggesztette. Hein csak ezt akarta. Levette az idézést és azzal mint Frank Mór megjelent a bíróságnál és érdekében vallott, mint a parancsolat. A turpisság azonban kislútt és Hein

ma közokirathamisítás miatt a büntetőbíró elé került, a mely azonban a tárgyalást egyes tanuk kihallgatása végett keddre halasztotta.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzüzetek múlt évi üzleteredménye.

A székesfővárosi statisztikai hivatal augusztus havi füzeté a budapesti pénzüzetek múlt évi üzleteredményeiről közöl érdekes adatokat. Ezek szerint a pénzüzetek száma egygyel saporodott, úgy, hogy most összesen 31 van.

A két földhitelintézet leszámításával fenmaradt 29 részvénytársulat részvénytőkéje 266 és egyharmad millió koronára rug; az összes részvénytőkének tiszta nyeresége 32 millió koronát tett ki, a mi az alapszabályszerű leírások, valamint az előző évről áthozott nyereségek számbavétele nélkül 12-4 százaléknyi kamatoztatásnak felel meg. A tiszta jövedelemből osztalék gyanánt 72 százalék jutott kifizetésre, míg 69 százalék tartalékba tétetett, jutalékokra 79 százalék fordított. A kifizetett osztalék a részvénytőke 10 százalékát teszi, míg a bécsi bankoknál csak 7 és háromnegyed százalékot. A legnagyobb osztalékot ez évben is a Hazai Első Takarékpénztár fizette (42-5 százalék), míg utána ismét az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár következik (20 és kétharmad százalékkal). A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 15, az Orsz. Központi Takarékpénztár 13 és egyharmad, a Merkur 12, a Magyar Jelzálog Hitelbank 10, a Magyar Általános Hitelbank 9, a Kőbányai Takarékpénztár 8 százalékot fizetett. 7 és 8 százalék közt ingadozott az osztalék a Kereskedelmi Pénzüzetársulatnál, az Általános Takarékpénztárnál és a Le-

számítoló Banknál; 6 és 7 százalék közt az Első Magyar Iparbanknál, a Bankgyűlésnél, az Ipar- és kereskedelmi Banknál, a Hermesnél, a Hazai Banknál az Általános Banknál, a Belvárosi és Budapesti Takarékpénztáraknál.

Az összes pénzüzeti részvények értéke az előző évben 489 milli 6 koronát tett 233 millió korona nértékkel szemben. Ugyanezen részvények az 1899. év végén csak 474 millió korona értéket képviseltek, e szerint a budapesti piacza kis ezen részvényeknél 15,400.000 koronát veszített.

— **A rimamurány-salgó-tarjani vasmű-részvénytársaságnak** ma tartott igazgatósági ülésén az 1899—1900. üzemi mérlege előterjesztett és jóváhagyott; a zárszámadás az alapszabályszerű és rendkívüli leírások levonása után, a múlt évről elővezetett 641.745 korona 96 fillérrel együtt 4,918.444 korona 61 fillér nyereséget mutat föl az előző üzleti évben elért 4,811.446 korona 36 fillérrel szemben.

Az igazgatóság elhatározta a közgyűlésnek javaslatba hozni, hogy ezen nyereségből az alapszabályszerű jutalékok és a tartalék szaporítására fordítandó összegek levonása, valamint a tisztai nyugdíjalap és a társuladók javadalmozása után, úgy mint az előző évben, 15 százalék vagyis 30 korona osztalék fizetessék ki, az osztalékjogosult 10,000.000 frt = 20,000.000 K. részvénytőkének minden 100 frt = 200 K. névértékű részvénye után, továbbá, úgy mint tavaly, a külön tartalékalaphoz 400.000 korona hozzácsatoltassék és a fenmaradó 655.240 korona 77 fillér új számlára elővezetessék.

Az előterjesztett mérlegben könyvelésileg már keresztül vannak vezetve azon megszerzések, melyeket a társulat a lefolyt évben eszközölt és melyek az 1900 február hó 17-én megtartott rendkívüli közgyűlés intézkedése folytán 60.000 darab 12,000.000 korona névértékű új részvények kibocsátására vezettek.

Az összes, társulati tulajdont képező

— Semmi köszönet! Egy-kettő távozzék. Egyedül akarok maradni, — egyedül!

János a határozott kívánságnak eleget tett. Hanem az ajtóból még egyszer visszafordult és alázatosan megkérdezte, vajjon máskor is eljöhét, ha baja lesz?

— Persze. Ezt egyszer mindenkorra kijelentettem, — szólt a doktor. — Máskor is ellátogathatsz ide, jöjj, a mikor kedved van.

A paraszt erre őszinte együgyűséggel kérde:

— Doktor ur, hát igazán oly nagy öröme van velem, szegény ördöggel? Mi légyen az, a mivel megnyertem tetszését?

— Már maga ez a kérdés is tetszik nekem. De a legfőbb örömem abban rejlik, hogy nemrég egy kis szivességgel megszabadítottál egy alkalmatlan barátomtól, ma meg többet tettél, saját gyötrelmeimet enyhítetted. Te persze nem tudod, hogyan és miért, de még akkor sem értenél meg engem, ha magyarázatot adnék. Ám ne is kérdezd, ne is próbálj engem „kikurálni“, mint a többiek. Te csak magadról beszéltél s ez meglágyította szívemet, — sok év óta először. Közös sors kapcsol össze bennünket. Többször is szeretnék hallani. Ennyi az egész.

Jánost megindították a szép szavak, ámbár csak azt a részt értette meg, hogy ő kellő magyarázat után sem értené meg a dolgot.

A doktor pedig néhány pillanat mulva elszégyelte az ő meglágyulását

és egészen megváltozott hangon, keményen így szólt:

— Embert kerestem és megtaláltam; mint Diogenes a lámpával, csak hogy megfordítva, Diogenes oly embert kerestett, a ki jó pénzt ad, én pedig olyat, a ki jó pénzt vesz.

— Ahhoz nem is kell önnek lámpás...

Erre a megjegyzésre János már nem is kapott feleletet, sőt a doktor oly hevesen mutatott neki ajtót, hogy lehetetlen volt ismét visszafordulni.

A doktor azonban — legnagyobb csodálkozására — utána jött s a folyosón ezt sugta fülebe:

— Vigyázz, hogy az emberek észre ne vegyék látogatásaidat. Légy hallgató! Ha eljár a szád, ha dicsékedel, ha a nyakamra csödüted a népet, vége a mi barátságunknak és ajtóma soha nyilik meg előtted.

... János a mély titoktartást már csak magának ígérhette meg, mert a doktor nem volt kíváncsi rá...

A niedershauseni tanítót megkérdezte János, mit jelent ez: megfordított Diogenes? A tanító nem tudta megfejtetni a földott talányt, de megígérte, hogy e miatt kérdést fog intézni a löhnbergi plebánoshoz, a ki tudvalevőleg okos ember De az se tudta.

VI.

Jusztis János új életet kezdett. Dologról természetesen szó sem

esett többé, mivelhogy a doktor pénze néhány hónapi lustalkodásnak vetette meg az alapját, de e mellett az asszonynak s a gyerekeknek is kijutott egy pár tallér, kik el se tudták képzelni, hogy honnan jön ez a szép pénz? A hunczút paraszt tudniillik eltitkolta felesége előtt a pénz eredetét, az ezüst kanalakat meg éppen eldugta. Ugy gondolkozott, hogy egy nőt mihamar kényessé tesz a jó lét s ezért okosabb is az asszonyt rövid gyeplőre fogni. Továbbá az volt szándékában, hogy a közös házassági szerzeményeken kívül, titkos privát vagyonra fog szert tenni, melylyel tetszése szerint rendelkezhetik.

Az ő házasságának sóját idáig harag és veszekedés képezte, de ezentul még jobban meg volt az szóva. Az asszony örökösen korholta urát az ő lustaságáért, a minek természetes következménye az volt, hogy a férfi menedékhelyet keresett magának felesége nyelvése elől, ezt pedig máshol nem találta föl, csak a kocsmában. A gyakori kocsmalátogatás azonban végtére is azt eredményezte, hogy Vanderstraten doktort is gyakrabban kellett fölkeresni, annak aztán olyan epizódokat mesélt életéből, — valóság és költészet, — melyek tetszettek a doktornak, ő neki viszont a doktor ajándékai tetszettek.

(Folyt. köv.)

hernádvölgyi magyar vasipar-társasági részvény (56.600 darab, névérték 200 korona) darabonként 15 százalékkal (30 korona) lett a mérlegben fölvéve és az „Unio” cs. és kir. szab. vas- és bádoggár-társulati részvénybirtok (10.800 egynegyed, névérték 400 korona) darabonként 37 és fél százalékkal (150 korona) szerepel a mérlegben, végül a gróf Andrássy-féle összes vasgyárak és vasércbányák 2.861.977 korona 27 fillérrel lettek értékesítve.

A Hernádvölgyi Társulat és az „Unio” a lefolyt üzemi zárlatát még nem fejezte be és ennélfogva a főnt kizutatott nyereség ezen gyárak jövedelmét nem foglalja magában.

Azon felpénz, melyet a 30.000 darab részvény elhelyezése eredményezett, a fölnyerült 171.264 korona 33 fillér kibocsátási költség levonása után, közgyűlési határozat értelmében, a rendes tartálékot képezte csatolattott, mely tartálék ennek következtében 12.138.978 korona 03 fillérre szaporodott föl.

A ma javaslatba hozott tartalékba helyezendő összegekkel együtt a társulat összes tartalék-számlái 17.910.045 korona 98 fillért mutatnának ki, melyhez még a leírás tartalék, 6.435.772 korona 98 fillér értékben, veendő. — Budapest, 1900 október hó 6-án.

— Rokkant bankok beoszerelése.

Most, hogy az új 20 koronás bankjegyek forgalomba kerültek, az Osztrák-Magyar Bank szabályzatot bocsátott ki, a mely — a megrongálódott bankjegyek beoszereléséről szól. A kopás folytán használhatatlan 10 koronásokért újakat ad a bank. Ha szándékosan megrongálja valaki a bankot azáltal, hogy verset ír rá, vagy gyökfejtést végez rajta, öt krajczárt kell fizetnie, ha új 20 koronás kézirat-papírost akar. Ha pedig a bankon levő hölgynek akkora czvikipuszit ad, hogy annak feje, füle, orra vagy mi egyéb kiszakad s elválnak a huszkoronás többi részétől, husz fillérrel fizet a gyönyörűségért. De lehet, hogy drágább is a mulatság. Mert a bankot 100 egyenlő mezőre osztja fel a központ s a hány mező hiányzik, annyi 20 fillérrel kevesebb ad a rokkant 20 koronásért a bank. Van a szabályzatnak egy pontja, melyből az következik, hogy a bank roppant nagy véleménynyel van a közönség anyagi helyzetéről. Föltételezi, hogy magyar embernek annyi a bankója, hogy az megszenesedhetik, megronthadhat, vagy egereknek lehet a lakomája. Ezekről a szabályzat így szól:

Bankjegyek, melyeknek sérülési módja olyan, hogy a 6. §-ban megállapított kiszabási mód nem alkalmazható, pl. megszenesedett, rohadás folytán elromlott, vagy egerek által megmérhetetlen darabokra szeszérgött bankjegyek elismervény ellenében veendő át és a bank bécsi központi pénztárának leletfelvétel, illetőleg részleges kiszabás céljából küldendő be.

A 6. §. a 100 mezőről szól. Igazán, egy magyar sem haragudnék, ha ez a paragrafus rá is vonatkozhatnék...

— **Növénytermelési kísérletek.** Magyaróvárról jelentik: Az itteni növénytermelési állomás most szedi össze

az állomásgazdától a növénytermelési kísérletek eredményeit. E szerint alacsony árúval tizenegy, sörárpáncsával 3, barnaárpa 15, duppai zabbal 18, bajor zabbal 14, csigmantini és pignoletti tengeri fajok nemesítésével 34, vásárhelyi és diószegi czukorárpa 49, homoki luczernával 14 helyen ejtetett meg termelési kísérlet. Darányi földmívelésügyi miniszter, tekintettel a felvidéki burgonya elfajzására, elrendelte, hogy a burgonya átörökítő képességének tanulmányozására összehasonlító termelési kísérletek fogantassanak. Így ez évben 100 különféle helyen végeztetett összehasonlító termelési kísérlet.

— **Községi erdők államkezelés alatt.** Az 1898. XIX. tcz. alapján a községi és törvényhatósági erdők állami kezelés alá kerültek s a törvény szerint az első időszakra, 1900—1904-re, megállapítottak azon összegeket, a melyeket az illető községek törvényhatóságukonként a kezelésért fizetni tartoznak. A holdankinti kezelési költség 25 filléren alul van 27 vármegyében, 25—50 fillérig terjed 21, 50—100 fillérig 11, és 100 filléren felülemelkedik négy vármegyében. A holdankinti kezelési költségnek országos átlaga 18.03 fillér, a mi azt igazolja, hogy az erdőkezelés az érdekelt birtokosokra aránylag igen csekély terhet ró. Darányi földmívelésügyi miniszter e mellett elrendelte, hogy a kopár, vagy mit sem jövedelmező védérdőknek kezelési járulékából az általános megállapításánál 7-011 korona elengedtessek.

— **The Gresham** életbiztosító-társaság Londonban. Magyarországi fiók: Budapest, Ferencz József-ter 5. és 6., a társaság házában. Ausztriai fiók: Gisella-Strasse 1. sz. alatt a társaság házában.

Atársaság vagyona
1899. decz. 31-én kor. 177.060.451.—
Évi bevétel biztosítások és kamatokból 1899. évi december 31-én " 30.835.871.—

Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fönnállása óta (1848.) " 383.793.872.—
Az 1899. évben a társaság 5838 db. kötvényt állított ki " 56.097.103.—

összeg értékekben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgál a magyarországi és a Kelet fiókja Budapesten valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városában.

— Időjárás.

A maximum tovább erősödve ma is a kontinens legnagyobb részét borítja, a depresszió pedig Anglia és Norvégia fölött foglal állást. E helyzethez képest a távol észak kivételével az idő az egész kontinensen — és így nálunk is — derült, száraz és enyhe.

Jóslat. Derült, száraz és enyhe idő várható.
Hőmérséklet: Budapest 11-9, Ó-Gyalla 6-8, Zágráb 10-0, Szeged 13-7, Kolozsvár 14-0, Bécs 10-8, Róma —, Berlin 13-6, Páris 12-1, Szent-Pétervár 8-6.

Budapesti gabonatözsde.

Igen csendes alapirányzat és változatlan árak mellett 16000 métermázsza buza kelt el. A legnagyobb ár 7.85 korona, a legalacsonyabb 7.30 korona volt. Egyéb gabonaneműek közül 3000 mm. tengeri 6.53—7.25 koronán, rozs 6.92—7.75 koronán került eladásra.

4 és fél óraker a következők voltak a záróárfolyamok:

Buza 1900. okt.-re	7.50—7.51
Buza áprilisra	7.97—7.98
Rosz 1900. okt.-re	7.21—7.22
Rosz áprilisra	7.46—7.47
Tengeri máj.-ra	5.05—5.06
Zab 1900. okt.-re	5.31—5.32
„ áprilisra	5.54—5.55

Budapesti értéktözsde.

Lanyha alapirányzatát az értéktözsde sehogyse képes elveszíteni. Az árak ingadoznak, javulnak, emelkednek és végérményképpen mégis hanyatlának. A forgalom nagyon csekély és az árváltozatok is jelentéktelenek voltak.

A helyi értékek piacán a hangulat csendes. Valuták és ércváltók változatlanok. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	652.—
Magyar hitelrészvény	661.—
Leszámitoló	430.—
Rimamurányi vasműv.	522.50
Osztrák-magyar-államvasut	659.—
Közuti-vasut	596.—
Városi villamos vasut	284.50

Állatvásár.

Kőbányai sertéspiac. Október 6-án. Fialat nehéz (páronként 320 kgron felüli súlyban) 96—98 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 klg.) 97—98 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 kgrig terjedő súlyban) 98—99 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgron felüli súlyban) 95—96 fillérig. Közép (páronként 240—260 kgr. súlyban) 94—95 fillérig. Könnyű (páronként 240 kgrig terjedő súlyban) 93—94 fillérig. A sertésüzlet irányzata: lanyha.

SZÍNHÁZAK.

(Vasárnap, október 7-én.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Délután fél 3 óraker.

Folt, a mely tisztit.

Dráma 4 felv. Irta Echegaray József. Fordította Pathy Károly.

Személyek:

Mathilde	P. Márkus
Enriquetta	Maróthy
Donna Concepcion	Helvey L.
Dolores	Keczeri
Fernando	Mihályfi
Don Justo	Bercsenyi
Don Lorenzó	Hetényi

Este fél 8 óraker.

Tékozló apa.

Színmű 5 felv. Ifj. Dumas után fordította Fái J. Béla.

Személyek:

De la Rivonniere gróf	Náday
André Vicomte, fia	Ivánfi
De Chavry, márkine	Paulayné
Helén, unokahuga	Mészáros G.
Tournas	Gyenes
Ligneray	Császár
Prailles	Hetényi
Natan	Horváth Z.
Godefroyné	Rákossy Sz.
Albertine	Hettyey A.
Josef	Latabár
Victorine	Boros E.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felv. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordították Böhm G. és Ormay.

Személyek:

Henrik	Ney D.
Elsa	Vasquez
Tallemud	Beck
Ortrud	Dióssyné
Lohengrin	Dippel A.
Hírnök	Mihályi

Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Délután fél 3 óraker.

Hoffmann meséi.

Regényes operette 4 felvonásban. Irta Jules Barbier. Fordította Várady Antal. Zenéjét szerzette Offenbach.

Este fél 8 óraker.

A mit az erdő mesél.

Népszínmű 3 felv. Irta Géczy István. Zenéjét szerzette Mocsári Imre.

VIGSZÍNHÁZ.

Coralie és Társa.

Bobózat 3 felv. Irta Valabrégue és Hennequin. Fordította Heltai Jenő.

Kezdeté fél 8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután fél 3 óraker.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írta Beóthy László és Makay Emil. Zenéjét összeállította és részben szerzette Donáth Ede.

Este fél 8 óraker.

A koldus és királyfi.

Operett 3 felvonásban. Mark Twain elbeszélése nyomán szövegét írta és zenéjét szerzette Sziklai Kornél.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Délután 10 óraker és délután 4 óraker.

Páris 1900-ban.

Irta Salamon Ödön.

Este fél 8 óraker.

K I N A.

3 részben, 200 vetített képpel. Irta Weiss Róbert.

Magyar királyi államvasutak.

27145 900. sz.

Hirdetmény.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy igazgatóságunk rendelete folytán Dubicsán megállón. neve Dubicsány Erdőbénye-fürdő » Erdőbényefürdő Farkasfalva » Farkas-Petőfalva Garbóc » Garbóc-Bogdány Stubnya-fürdő » Stubnyafürdő Szirma-Bessenýó » Szirma-Bessenýó Várgede-fürdő » Várgedefürdő Várkony » Sajó-Várkony Zniú-Váralja » Zniú-Váralja-ra 1900. év október hó 1-től számítandó érvénynyel megváltoztatott.

Miskolcz, 1900. szeptember hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Herczeg és Horvát

Budapest, Kerepesi-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

A főváros és vidéki közönség egyaránt érzi a rossz pénzügyviszonyokat! Jelszó: Takarékoskodni kell!

Erre nálunk van alkalom, mert még eddig nem létezett árért adunk el

Szerpentinaljat szövetből
Lüsterből
Elegáns nőiruha
Moir selyemalj
Selyembuz minden szíjben

3.50 frt	Szőrme gallér
4.35 frt	Selyem utcai ruha
10—15 frt	Pongis selyemruha
9—17 frt	Elegáns őszi kabátok
5 frt	Legelegánsabb gallérok

10 frt és följebb	Angol ruhakelmék	65 kr.-tól 2.20 frt
25 frt	Paplan, legjobb fajta	4 frt
15—20 frt	Selyempaplan minden szíjben	8.50 frt
5—10 frt	Függönyök két ablakra	2.40 frt
4—20 frt	Ágyterítő 3 darab	5 frt és följebb

Gyászruhák négy óra alatt elkészítetnek.

Kiadóhivatal:

IV., Vármegye-utca 11-13.

KIS HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:

IV., Vármegye-utca 11-13.

A kis hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fill., vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül. A kis hirdetésekbe a címet és lakást is be lehet tenni minden külön díjazás nélkül. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli 'udakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát. Kis hirdetések főlétetnek a kiadóhivatalban, IV., Vármegye-utca 11-13.

Kereskedelmi és Iparkalauz. Beszerzési források.

Czimbalmaim,

melyek az illetékes zene-kapacitások által minden tekintetben a legkifinomottabbaknak vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 főtől különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utólagos betételek találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásáért és tartósságáért kezességet vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 42. sz. és Vörösmarty-utca 16. szám.

Árjegyzéket bérmentve küld.

Okmányszerző

vállalat, „Esketési Ügyvivőség” mindenféle okmányt megszerz. Keresztül viszi és elvállalja a házassági dispensációkat, névnyomtatást, mindenfajta tisztai és katonai ügyeket, utlevél és különböző engedélyek megszerzését jogtanácsosa segítségével. Ezenkívül eljár mindenféle családi diszkretív ügyekben, ügyörök befogadását, állampolgársági ügyekben. Amerikai és egyéb külföldi megbízásokat lebonyolít stb.

Ügyvivő:
Margitay Zoltán.
Hivatala:

Budapest, Erzsébet-körút 9. sz., a New-York-palotában. Szegényeknek ingyen áll rendelkezésére a vállalat. Telefon.

VARGA PÁL

czimbalom-gyártónál megjelent „Czimbalom-iskolá”-ból tanító segélye nélkül megtanulhat bárki czimbalmozni.

Képes nagy árjegyzék ingyen.

Budapest, VIII. kerület, Röck Szilárd-utca 3. sz.

Hajfialító.

Biztos és kipróbált szer őszhaj, fejkorpa és hajhullás ellen. 1/2 literes üveg 1 frt 50 kr. Fülöp Gy. (ezelőtt Török K.) Budapest, Kálvin-tér 3. I. 7. sz. és Török József gyógyszerésznél Király-utca 12. sz. 1036

Első magyar budapesti özpő gyors javító-intézet
Budapest, V., Marokói-utca 2. sz. Mindennemű cipőjavítás gyorsan, szolidan és legújanyosabban.

Egyházi szerek, lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:
Szüts és társánál,
Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

Első magyar betűöntő részvénytársaság
Budapest, Dessewffy-utca 32. sz. Könyv- és cizimársok. Rézlemlő gyártás. Mechanikai műhely.

Kitünő, valódi székelykonyha. Ebéd, vacsora 20 forintért, a Fehérvári szálloda éttermében.
Ürmösinél, Kerepesi-ut.
Legolcsóbb bevásárlási forrás!

UJ. WEISZ LAJOS

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 22.
(Telefon-Hirmondó épület).

Saját gyártmányú férfi- és nőruha nagy raktára.

Mérték szerinti megrendelések a legújabb divat szerint a legjobb minőségű kül- és belföldi gyapjuszövetekből a legegységesebben eszközöltek, feltűnő olcsó árak mellett.

Okmányszerző Vállalat!

Menyasszonyok.
Völegények.
Az Orsz. Esketési Ügyvivőség Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz., mindenféle okmányt megszerz. Keresztülviszi és elvállalja a házassági dispensációkat, névnyomtatást, mindenfajta tisztai és katonai ügyeket, utlevél és különböző engedélyek megszerzését jogtanácsosa segítségével. — Beszerzi a házasságkötéshez szükséges összes okmányokat, engedélyeket, elvégzi a kihirdetés körüli utakat. Amerikai s minden külföldi megbízásokat lebonyolít. Ügyvivő: Kisteleki J. Szegényeknek ingyen áll rendelkezésére a vállalat

17 frtért egy nagy fuvar, négy teljes méter

kemény tűzifa, száraz bükk- és gyertyánfa vegyesen,

4 méter puhafa 15 forint,

felaprítva, szállítva és pin-czébe hordva. Legjobb minőségű porozt közszen zsákokban és fuvarban.

Megrendelések

Freud Lajos
(ezelőtt Freud és Duma)
tűzifa-kereskedőhöz,
V., Felsőrakpart 7,
intézendők. Telefon 695

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Budapest, IV., Keoskéméti-utca 6. sz. I. em., ajánlják dusan felszerelt raktáraikat, saját készítményű fa- és kárpitos munkákban.

Képes levelezőlapok.

Naponta újdonságok.

Nagybani árak viszonteladónak. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Lechner M. L. és fia

papirkereskedésében,
BUDAPEST,
V., Váci körút 18. sz.

Tengerifű 3 részű csínvat-matracz 3-50 kr. 2 személetes atlasz cachemir-paplan 3-50 kr (varrás nélkül), négy gombhoszu finom nyulekény bőrkésztyű 78 kr. Szövet tisztá selyemkeme mint Tafet és brocat átlag 88 kr. Kapható, míg a készlet tart. Steiner Simon ver-senyrubázában Király-utca 34. sz. a. Kérnem a címre ügyelni!

Bruck Zsigmond nagy aruháza kész nőruháknak.
Kerepesi-ut végén 75. szám. sarok.
Téli kabát 6.50, 7.50 és feljebb Flanel pongyola 3.80. Flanel ingbluz 98. Szövet flanel ingbluz 160, 180. Cazan (posztó) ingbluz fekete és sötét kék 1.80. Bordó selyemmel hímmezve 2.50, 2.80. Bruck-féle szövetalj gráci posztó 1.90. Szövet utcazi ruhák orosz szabású gráci posztó 4.40.
Képes árjegyzéket bérmentve küldöm.

Gépműhely gáz- és benzínmotorok és automobillok részére

Wondry János

BUDAPEST,
Kazinczy-utca 5. sz. Elvállal tranzmisszió-telepeket, szivattyuműveket, petróleum- és gázmotorok átalakítását benzínmotorokra s minden más motorjavításokat a legolcsóbb árakon és realis garancia mellett.

Használt gáz- és benzínmotorok raktáron vannak.

12-15 forintért

remek szép szabású öltönyöket ugyszintén 12 frttól 20 frtig felöltő és télikabátokat készit, pontos mérték szerint, tiszta gyapjú szövetből Mehr Samuel és Klein okl. műszabász, Nagydiófa-utca 18/M., I. em. Vidékre mintákat és mértékveteli utasítást bérmentve küld.

Magyarország leghíresebb ásvány-gyógyforrásai a

Bikszádi gyógyit mint a drága Selters. A Sztojhai azonos a karlsbadival. Bérlok: Almer Lajos és Károly, Nagybánya.

10 forint

remek szabású férfi-öltöny, mérték után, valódi gyapjú-szövetekből
Grünfeld Ignác
férfi-szabó,

Budapest, Népszínház-utca 27. Vidékre minták bérmentve. 7524

Alapított 1871.

BLÁZEK ADOLF
kéműves és műköszörüs
BUDAPEST,
IV., Eskü-ut 5. szám.
Főherceg Klotild palota, Kossuth Lajos-utca folytatása.

Sirkoszerük,

fa- és ércz-koporsók egyszerű és díszes raktárok legolcsóbban kaphatók:
Budapest, IV., Váci-utca 45. sz. IV., Molnár-utca 35. VI., Nagy-Mező-utca 10. Kérem erről meggyőződni.

KULHAY KÁROLY

BUDAPEST,
VII., Károly-körút II.

ajánlja a legfinomabb kitűnő Mignon és szárny zongoráit és pianóit 270 frttól feljebb több évi jótállás mellett. Hosszu szárnyzongorák rövidre átalakíthatnak vagy kicsérletnek.

Hangolások és mindenféle javítások igen olcsón számíttatnak.

Budapesti oltár-egyleti szállító.

Szent-képek, szobrok és keretek, egy minden szakmába vágó cikkek nagy választékban. Kivételes olcsó gyári árak.

Géberth János aranyozó és templomdiszító Budapest, Váci-utca 53. (Lipót-utca.)

Kész konyha-berendezés állandó raktára
BÖLE JÓZSEF
asztalos-mesternél,
Budapest,
VIII., Stáhl-utca 1.

Kisiparosok

kik motorüzemmel kívánják dolgozni, olcsó és modern berendezési műhelyeket bérelhetnek az erzsébetfalvai közműhelytelepen. Bérelhetők ugyanott a műhelyvel együtt elektromotorok és munkagépek olcsó hajtóerő.

Bővebb felvilágosítás nyerhető: A Magyar Közműhelytelep Részvénytársaság irodájában, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. sz., I. em.

500 forintot

fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használatával, üvegeje 95 kr., valaha ismét fogtájást kap, vagy szája büzlök.
Bartilla-Winkler Ede,
Wien, 19/1. Sommergasse 1. Főraktár: Török J. Budapest, Király-utca 12., Andrássy-ut 29. Dr. Egger, Váci-körút 17. sz. Csakis »Bartilla-fogviz« kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 7487

Zongorák!

A n. é. közönség becses tudomására adom, hogy a Váci- és Régi posta-utca sarkán volt zongora raktáromat 1900 augusztus hó 1-én Kigyó-utca 8. szám alá helyeztem át. Ajánlom dus raktáromat első rangú zongorákban, valamint saját gyártmányaim is olcsó árakon. Kiváló tisztelettel!

Wurm József,
zongoragyáros.

Lőszormatracz

3 részű 15 kg. súlyban csínvatból 14 forintért kapható, míg a készlet tart. Budapest, IV. ker. Teréz-körút 36. sz. a kárpitosnál.

Női ruhát

olcsón készitnek háznál, Ben-czik Juliska, Kistalud-utca 16., I. em. 11. 5112

Rózsatelep.

Valóságos földi paradicsom, fővároshoz közel, rendkívül regényes és egészséges vidék, gyönyörű kilátással a Dunára és Budapest vidékére, másfelől a Kamaraderdő által határolva, kitűnő ivóvízzel, villamos közlekedéssel, vasuti és hajózási forgalommal, még 80 családi ház és villa építésére rendkívül alkalmas, kitűnő talaju, 300-600 □-ölenkint parcellázott telek Kis-Tétényben, pártját ritkít, kedvező föltételek mellett eladó. A telkek több mint 400 már fölepitett villa között fekszenek, a telepig vezetett vízvezetékkel, a budapestiek által annyira kedvelt kirándulóhely, a budafoki sörház közelében. A fizetés az első 40 frtos részlet után havi öt forintnyi vagy heti egy forintos részletben törleszthető. Egy-egy □-öl ára 2 frt 50 kr. Bárki, még a legerényebb viszonyok közt lévőik is, saját otthonra tesznek szert, tekintve a rendkívül kedvező fizetési módozatokat. Bővebb értesítés, prospectus s a helyszínen kalauzolás iránti megkeresések Rauscher György látszerész urhoz, IV., Duna-utca 6. szám. (Klotild főhercegnő-palota) intézendők.

Frts 1-80.

Gyors végeledás

350 darab 1 frt 80 kr.-ért. 1 pompás aranyozott óra szép lánczczal, 3 évi jótállással, 1 pompás szivar-szipka horostyánkővel, 1 pompás gyűrű imit. drágakővel, 6 db ff. zsebkendő, 1 készlet double-arany-kézélő-és inggomb, mind szabadalm. záróval, 1 jó illatu pipereszappan, 1 ff. zsebkés, 1 ff. bőrtárcza, 1 pompás piperetűkörtokkal, 1 pár ff. bouton hölgyeknek imit. brillánsokkal, nagyon csálékony, 20 drb tárgy levelezési czélra és még 310 drb különböző tárgy, mely a házban nélkülözhetlen, mint ingyen melléklet, mind együttvéve az órával, mely maga megéri ezt a pénzt, 1 frt 80 krajczárba kerül. Szétküldi utánvétellel a szétküldési ház

CH. JUNGWIRTH
Krakau A/3.

NB. Meg nem felelőért a pénz vissza. 7569

Angol női ruhákat készitnek igen olcsón. Léha József Ferencz-tér 11., II. em. 25. 7566

Pénzkölcsönt

kötelezvényre, több évi lefizetésre, katonatiszteknek (házassági óvadéka és óvadék czéljából is), nyugdíjasoknak, hivatalnokoknak, minden hitelképes egyének előleg nélkül kieszközöl a Pénzügyi Merkur Budapest, Király-utca 30. (Válaszbélyeg).

10 forintért

tanítók hölgyeket rajzol-ni, varrni, szabni kezesség mellett.

Hoffmann Karola
műszabászi és varrótan-intézet

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 23.

Vidékre trásbell tanfo-lyam.
Ugyanott elegáns ruhák készítése is elvállaltatik.

Butor.

Saját készitményü kárpitos-asztalos-butorok legolcsóbban kaphatók. VII., Garai-utca 44. a készitőnél.

Gyermekágy

vasból, teljesen jó karban, helyszüké miatt 5 frtért eladó. Népszínház-utca 18. I. em., 16 ajtó. 5301